

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom 2020-02-26 i mål B 3964-17, se bilaga A

PARTER

Klagande

Statens historiska museer, 202100-4953
Box 5428
114 84 Stockholm

Ombud: Advokaten S.B.

Motpart

F.E.,

Ombud: Advokaten J.V.P. och biträdande juristen W.V.

SAKEN

Skadestånd

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ändrar tingsrättens dom i fråga om skadestånd och förpliktar F.E. att till Statens historiska museer betala 1 576 000 kr jämte ränta enligt 4 och 6 § räntelagen från den 13 januari 2019.

2. Vardera parten ska stå sin rättegångskostnad.

BAKGRUND

Genom den överklagade domen frikändes F.E. från sex åtalpunkter för grovt häleri avseende försäljning av olika mynt som påstods ha varit stulna från Kungliga Myntkabinettet, nedan KMK, som ingår i Statens historiska museer. Häleribrotten påstods ha varit begångna under perioden från slutet av februari 2009 till slutet av oktober 2013. Beträffande en av åtalpunkterna (åtalpunkten 1.5) bedömde tingsrätten att det inte var styrkt att F.E. befattat sig med mynt av påstått slag och beträffande övriga åtal bedömde tingsrätten att gärningarna var preskriberade.

Statens historiska museer hade i anslutning till åtalen framställt anspråk på skadestånd men även dessa avslogs. Beträffande ett av anspråken (i anslutning till åtalpunkten 1.6) fann tingsrätten att det inte var visat att mynten kom från KMK och beträffande anspråket i anslutning till åtalpunkten 1.5 hänvisade tingsrätten till bedömningen i skuldfrågan. I övriga fall avslogs yrkandena på grund av preskription.

Såväl åklagaren som Statens historiska museer överklagade domen. Hovrätten ogillade åtalen enligt samtliga åtalpunkter med hänvisning till att gärningarna var preskriberade. I fråga om skadeståndsanspråken gjordes samma bedömning avseende yrkandena i anslutning till åtalpunkterna 1.1–1.5. Beträffande yrkandet i anslutning till punkten 1.6 gjorde hovrätten samma bedömning som tingsrätten, dvs. att det inte var styrkt att mynten kom från KMK. Hovrätten fastställde således tingsrättens dom (dom den 21 januari 2022 i hovrättens mål B 3597-20).

Statens historiska museer överklagade hovrättens dom till Högsta domstolen som meddelade prövningstillstånd i frågan om skadeståndskraven i anslutning till åtalpunkterna 1.1–1.5 var preskriberade. I beslut den 22 mars 2023 ("Myntkabinettet" NJA 2023 s. 162) förklarade Högsta domstolen att de skadeståndskrav som Statens historiska museer hade framställt i anslutning till de aktuella åtalpunkterna inte var preskriberade. Högsta domstolen upphävde därför hovrättens dom i dessa delar och återlämnade målet till hovrätten för fortsatt handläggning. Högsta domstolen konstaterade i beslutet att ingen av påstådda överlåtelser eller överlämnande av mynten hade

ägt rum mer än tio år innan talan väcktes och att anspråken därför inte var preskriberade (p. 18).

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Statens historiska museer, nedan Staten, har yrkat att F.E. ska utge skadestånd med 3 787 700 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 14 december 2018 (dvs. från dagen för delgivning av stämningsansökan).

F.E. har bestritt yrkandena men vitsordat en ränteberäkning från den 14 januari 2019. Han har också vitsordat de aktuella myntens värde.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

PARTERNAS TALAN I HOVRÄTTEN

Staten

F.E. är numismatiker och har god kännedom om mynt. Under åren 2004–2007 arbetade han vid KMK och utförde bl.a. en inventering av guld- och platinamynt i den ryska samlingen. F.E. har god kunskap om de mynt som har funnits vid KMK.

Inför att KMK flyttade till lokaler på Slottsbacken år 1995, utfördes under tiden 1993–1995 en fullständig inventering av samlingen. Vid den tidpunkten kunde konstateras att de mynt som det yrkas ersättning för fanns kvar i samlingen. Med början år 2014 har utförts en ny omfattande inventering varvid har kunnat konstateras att de mynt som nu begärs ersättning för inte längre fanns i KMK:s besittning. Vartefter mynt har konstaterats saknas, har mynten stöldanmälts.

F.E. har till Auktionsfirman Aurums auktion nr 5 den 28 februari 2009 lämnat in 153 objekt, varav 40 mynt tillhörde KMK. I vart fall 39 av mynten har sålts av F.E.. Värdet på de mynt som tillhörde KMK uppgår till 1 008 800 kr. Vid

auktionen såldes bl.a. den s.k. familjerubeln, som är ett mycket ovanligt mynt, för 510 000 kr.

F.E. har inte deklarerat försäljningen av mynten. Sedan Skatteverket uppmärksammat detta har F.E. uppgett att mynten utgör ett arv från hans morförfäldrar. F.E. har senare uppgett att hans morfader ärvt dem av sin son, F.E. morbror. Bouppteckningarna efter dem utvisar inte att någon av dem ägt värdefulla mynt.

Vidare har F.E. till Auktionsfirman Aurums auktion nr 6 den 28 februari 2010 lämnat 255 objekt, varav 152 mynt tillhörde KMK. De mynt som tillhörde KMK såldes till ett värde om 1 248 400 kr. Av de försålda mynten kan noteras det sällsynta myntet 2^{1/2} dollar, 1829, vilket såldes för 230 000 kr. F.E. har uppgett att han förvärvat myntet av en mynthandlare som nu är avliden.

Vid Auktionsfirman Misab:s auktion den 14 september 2013 lämnade F.E. in tre mynt som tillhörde KMK. Mynten såldes till ett värde om 447 500 kr. F.E. har uppgett att han har ärvt mynten från sin morfader.

F.E. har till en person vid namn B.A. överlåtitt ett mynt, 10 rubel Peter III, 1762. Myntet lämnades in till Auktionsfirman Baldwin i Storbritannien av B.A. inför deras auktion den 3–4 maj 2011. Myntet värderades till mellan 40–50 000 brittiska pund och såldes sannolikt den 3–4 maj 2011 för 32 000 brittiska pund. B.A. har betalat F.E. 353 000 kr för myntet. F.E. har uppgett att han förvärvat myntet av en numera avliden mynt-samlare. F.E. har även till B.A. överlämnat för försäljning, alternativt överlåtitt, ett mynt 5 rubel, Peter III, 1762. Myntet lämnades in till Auktionsfirman Sincona i Schweiz av B.A. den 29 oktober 2013 och såldes vid auktionen för 97 500 CHF, motsvarande 730 000 kr. F.E. har förnekat att han överlämnat myntet till B.A..

F.E. har saknat ekonomisk förmåga att förvärva mynt i den omfattning som han sålt.

De 197 mynt som F.E. har överlämnat till försäljning vid fem tillfällen har stulits från KMK. Genom att överlämna dem till försäljning eller låta försälja i vart fall 195 av mynten, trots att F.E. insåg eller borde ha insett att äganderätten till mynten tillkom Staten, har Staten förlorat möjligheten att hävda äganderätten till mynten. Härigenom har F.E. orsakat Staten sakskada.

F.E.

De aktuella mynten kommer inte från KMK och har i vart fall inte stulits från KMK. F.E. har inte orsakat Staten sakskada. Under alla omständigheter har F.E. inte insett eller bort ha insett att äganderätten till mynten tillkom Staten och att Staten genom hans agerande förlorat möjligheten att hävda äganderätten till mynten. F.E. har genom avyttring av mynten inte agerat vårdslöst eller uppsåtligt. Staten har haft möjlighet att begränsa sin skada genom att försöka få tillbaka egendomen från köparna men har försummat detta.

Det är inte styrkt att mynten som sålts på auktion är identiska med de mynt som påstås ha stulits från KMK. F.E. kan inte vitsorda att den aktuella typen av mynt funnits hos KMK eller, om de funnits, att de saknas. F.E. har förvisso sålt mynt av det slag som talan avser på auktionerna Aurum nr 5 och 6, samt Misab, men kan inte vitsorda att det rör sig om just de mynt som skadeståndsyrkandet avser. F.E. har överlåtit ett mynt 10 rubel, Peter III, 1762 till B.A.. F.E. har dock inte befattat sig med myntet 5 rubel, Peter III, 1762. Han har således inte överlämnat till försäljning eller överlåtit ett sådant mynt till B.A..

F.E. har god kännedom om mynt präglade i Lund runt 1000-talet, ett ämne han har forskat på, men bestrider att han haft god kännedom om de mynt som funnits vid KMK, en samling som består av totalt ca 650 000 föremål.

Samlingen vid KMK är och har varit bristfälligt inventerad. Den inventering som genomfördes 1993–1996 är inte att anse som en fullständig inventering och visar inte att de mynt som det yrkas skadestånd för fanns kvar i samlingen vid den tidpunkten. Bouppteckningen efter F.E. morfader är ofullständig. Familjerubeln är inte

ett unikt mynt. Det bestrids att de personer som F.E. har förvärvat mynten ifrån har fått dem i sin besittning genom brott.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Parterna har åberopat den utredning som förebringades vid brottmålet i tingsrätten och i hovrätten. Därutöver har F.E. här åberopat en revisionspromemoria från Riksrevisionen om ”Internkontrollen i Statens historiska museers samlingar” samt Svea hovrätts dom den 10 april 2019 i mål B 57-18 med bilagor.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Hovrättens prövning

Tingsrättens dom har vunnit laga kraft i fråga om ansvar för de åtalade gärningarna och i fråga om skadeståndsanspråket i anslutning till åtalspunkten 1.6. I enlighet med Högsta domstolens beslut ska hovrätten nu pröva de skadeståndsanspråk som Staten har framfört i anslutning till gärningspåståendena i åtalspunkterna 1.1–1.5. (se tingsrättens domsbilaga 1 s. 4, punkterna 1–5) och så som Högsta domstolen har konstaterat är anspråken inte preskriberade. Ränteyrkandet är dock justerat till att beräkningen ska utgå från dagen för delgivningen av stämningsansökningen. Den talan som nu förs vilar alltså uteslutande på civilrättslig grund och något skadeståndsanspråk på grund av brott har hovrätten inte att pröva. Till stöd för sin talan har Staten åberopat grunder och övriga omständigheter i enlighet med vad som angetts ovan. F.E. invändningar om att Staten underlåtit att begränsa sin skada innefattar ett påstående om att Staten, i enlighet med bestämmelserna i lagen (1986:796) om godtrosförvärv, förlorat sin eventuella äganderätt till mynten till följd av att staten försummat att kräva tillbaka egendomen från innehavaren.

Rättsliga utgångspunkter

Sakskada

Av 2 kap. 1 § skadeståndslagen (1972:207) följer att den som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar personskada eller sakskada ska ersätta skadan. Förlust, såväl permanent som tillfällig, av fysiska föremål anses vara sådan sakskada som avses i 2 kap. 1 § skadeståndslagen (se prop. 1972:5 s. 580).

Som Högsta domstolen framhållit i sitt beslut ”Myntkabinettet” kan den som överlåtit stöldgods bli skadeståndsskyldig för skada som uppkommit genom överlåtelsen även om han eller hon inte gjort sig skyldig till brott. Detta följer även av tidigare praxis (se rättsfallen NJA 1947 s. 282 och NJA 1957 s. 44). I den juridiska litteraturen har det i anslutning till nämnd praxis framhållits att eftersom culpaansvaret för obehöriga förfoganden över annans egendom gäller oberoende av gränserna för straffansvaret, bör skadeståndsansvaret för obehöriga förfoganden genom fysiska handlingar kunna stödjas på den allmänna culparegeln för sakskador (Conradi, Sakskada eller ren förmögenhetsskada, SvJT 1986 s. 169 och Agell, Skadeståndsansvaret vid obehöriga förfoganden i Festskrift till Hellner, s. 34 f.).

Av 5 kap. 7 § skadeståndslagen följer bland annat att skadestånd med anledning av sakskada omfattar ersättning för sakens värde. Vid obehöriga förfoganden kan den rättmätige ägarens krav avse ersättning för egendomens värde eller, om förfogaren överlåtit egendomen vidare, den köpesumma som förfogaren erhållit vid överlåtelsen för det fall detta belopp skulle överstiga ersättning beräknad efter egendomens värde (Agell, a.a., s. 26).

Den skadelidande ska visa förutsättningarna för skadeståndsskyldighet. Den skadelidande, i detta fall Staten, har således att styrka förekomsten av en skada, orsakssamband mellan förfogande och skada samt att den påstått skadeståndsskyldige, F.E., har orsakat skadan genom att han agerat uppsåtligen eller av vårdslöshet. Den skadeståndsskyldige har åberops- och bevisbördan för omständigheter som medför att den skadelidande hade kunnat vidta åtgärder som skulle ha begränsat skadan. Skyldigheten att begränsa sin skada omfattar inte annat än att den skadelidande

ska vidta skäligen åtgärder för begränsning av skadan. (Jfr ”Multitotal” NJA 2017 s. 9, p. 30–37.)

Godtrosförvärv

Sedan den 1 juli 2003 är det, som utgångspunkt, inte möjligt att genom godtrosförvärv förvärva äganderätt till stulen egendom utan ägarens rätt till egendomen består. Ägaren får dock inte vara passiv utan måste kräva tillbaka egendomen från innehavaren inom sex månader från det att han fick eller måste antas ha fått kännedom om dennes innehav. Underlåter han det, får förvärvaren äganderätt till egendomen, om förutsättningarna för godtrosförvärv i övrigt är uppfyllda (se 2 § och 3 § lagen om godtrosförvärv av lösöre). Enligt övergångsbestämmelserna ska äldre bestämmelser gälla i fråga om förvärv som har gjorts före ikraftträdandet. Före ikraftträdandet gällde ett godtrosförvärv gentemot ägaren även vid olovliga tillgrepp. För att få tillbaka egendomen måste ägaren då betala ett lösenbelopp.

Eftersom bestämmelsen inte direkt anknyter till något brott, krävs det inte att någon kan fällas till ansvar för ett brott för att den skall bli tillämplig. Det är tillräckligt att den rätte ägaren lägger fram bevisning om att den påträffade egendomen tillhör honom och att den olovligen har tagits från honom (prop. 2002/03:17 s. 36).

En skadelidande som försummar att inom sex månader från det att den fick kännedom om någons innehav av stulen egendom framställa anspråk mot innehavaren anses inte ha drabbats av skada (se NJA 2012 s. 953, p. 11 och 12).

Överlåtelse i flera led vid obehöriga förfoganden

Ett obehörigt tillägnande av annans egendom medför en slutlig skada för ägaren, som gör tillägnaren fullt ersättningsskyldig oavsett vad som därefter händer med egendomen. Vid fleras obehöriga förfoganden anses samtliga förvärvare skadeståndsskyldiga mot ägaren. Ansvar för en person i början av kedjan bortfaller således inte sedan han överlåtit den obehörigen åtkomna egendomen vidare (Agell, a.a. s. 54 f.). I den mån samma skadeståndsansvar åvilar flera obehöriga förfogare, är de solidariskt ansvariga enligt 6 kap. 4 § skadeståndslagen. Bestämmelsen innebär att den skadelidande kan väcka talan mot vem som helst av dem och kräva ett lika stort belopp av

var och en som om denne varit ensam ersättningsskyldig för skadan. På grund av regeln kan den skadelidande räkna med att få fullt skadestånd även om bara en av de ansvariga har medel att betala skadan eller har en ansvarsförsäkring som täcker skadeståndet. (Se Bengtsson och Strömbäck, Skadeståndslagen – En kommentar, 8 maj 2024, Version 8A, JUNO, kommentaren till 6 kap. 4 §, avsnitt 6:4.1.)

Ytterligare utgångspunkter för prövningen

Hovrätten konstaterar att den skada som Staten påstår att F.E. orsakat Staten genom att F.E. ska ha överlåtit mynt som tillhört KMK till försäljning ska prövas som sakskada i enlighet med 2 kap. 1 § skadeståndslagen.

Enligt Staten består sakskadan i att Staten, genom F.E. dispositioner med mynten, förlorat sin möjlighet att hävda äganderätten till dessa.

Statens talan innefattar att de mynt som F.E. lämnat in på auktionerna är mynt som är stulna från KMK:s samlingar eller, med andra ord, att det råder identitet mellan de mynt som sålts och de mynt som försvunnit från KMK genom stöld.

F.E. har varken vitsordat att KMK haft den aktuella typen av mynt i sina samlingar eller att det stulits mynt från samlingarna. För att Staten ska få framgång med sin talan krävs att Staten styrker att de mynt som F.E. lämnat till försäljning utgör just de exemplar av mynt som funnits hos KMK och att de stulits därifrån.

Hovrätten gör av samma skäl som angetts av tingsrätten (domen s. 29) bedömningen att det är visat att mynt av de slag som anges i stämningsansökningens punkter 1.1–1.5 med bilagor funnits men numera saknas i KMK:s samlingar. Så som talan är utformad – att F.E. överlämnat stulna mynt från KMK till försäljning – blir nästa fråga att bedöma om det är visat att de mynt som F.E. har lämnat till försäljning utgör exemplar som stulits från KMK.

F.E. är s.k. numismatiker, dvs. en person som ägnar sig åt vetenskapen om mynt och medaljer. Hovrätten bedömer att han till följd härav och sitt tidigare arbete på KMK har god kännedom om sådana mynt som han, enligt sin egen uppgift, har lämnat till försäljning.

Hovrättens bedömning av den allmänna indiciebevisningen

En stor del av Statens bevisning utgörs av indiciebevisning som syftar till att på ett mer allmänt plan visa att F.E. saknat förmåga att köpa in de aktuella mynten och att F.E. uppgifter om hur han införskaffat mynten är osannolika. Hovrätten går igenom denna övergripande bevisning först och bedömer vilka slutsatser som kan dras av den samt i vilken utsträckning den bevisning och de omständigheter som åberopats av F.E. talar i någon annan riktning.

När det gäller bevisningen om F.E. ekonomiska förhållanden konstaterar hovrätten att denna visar att han efter inkomståret 2007 och till och med inkomståret 2015 haft mycket låga förvärvsinkomster men däremot ett överskott av kapital som i princip i sin helhet härrört från hans försäljningar av mynt. F.E. har själv berättat att han fått doktorandstipendier om totalt ungefär 600 000 kr under åren 2000–2004 och ett stipendium om 100 000 kr under 2015. Han har därutöver avseende sina intäkter endast berättat om några i sammanhanget mindre insättningar enligt referatet i tingsrättens dom (se s. 17) och mindre instruktörsarvoden från Försvarmakten. Detta ska läggas samman med hans uppgifter om att hans myntsamlade trappades ner under 2000-talet och upphörde helt 2008. Han ska således enligt sin berättelse ha köpt in mynt till mycket stora värden under i huvudsak 1990-talet, som det får förstås, när han var i tjugoårsåldern och ännu inte antagits som doktorand utan bör ha studerat. Dessa uppgifter kan i sin tur jämföras med mynthandlarna H.H. och H.H. uppgifter om att F.E. började handla mynt i deras mynthandel tillsammans med sin äldre bror på 1990-talet, men att det då rörde sig om påbörjandet av ett mindre samlande av enklare, relativt billiga mynt från Johan III:s tid. Även antikvarien T.S., som lärt känna F.E. i Numismatiska föreningen, har nämnt att det enda myntsamlade han känt till att F.E. ägnat sig åt var samlande i ungdomen av just mynt från Johan III:s tid. Ingen förhörsperson har sagt

sig ha hört om att F.E. samlade annat än just sådana mynt och därutöver äldre böcker. Även om det i och för sig framstår som fullt möjligt att hemlighålla ett samlande har bl.a. den tidigare chefen på KMK L.L. inskräpt att det är omöjligt att ha sådana numismatiska dyrbarheter i sin ägo som F.E. haft utan att detta skulle bli känt i samlarkretsar. Sammantaget är det utifrån uppgifterna om F.E. ekonomiska förhållanden och hans egna uppgifter om sitt samlande, jämförda med vittnesuppgifterna, svårt att förklara hur F.E. kunnat göra så stora inköp av dyrbara mynt.

Även F.E. uppgifter om var och hur inköpen gjorts framstår som mindre sannolika. Av förhöret med H.H. framgår att polisen hos F.E. påträffat fyra kvitton på inköp av Johan III-mynt från H.H. mynthandel gjorda under perioden 1989–1996, vilket stämmer väl överens med det samlande av sådana mynt under denna period som flera förhörspersoner nämnt. H.H. har uppgett att han inte känner till några senare köp av mynt av F.E. från hans och H.H. mynthandel. Redan det förhållandet att dessa kvitton avseende mindre dyrbara mynt inköpta långt tillbaka i tiden fanns sparade hemma hos F.E., men inte några kvitton avseende andra köp av väsentligt dyrare mynt, motsäger hans berättelse om sina omfattande inköp under 1990-talet och tidigt 2000-tal. I detta sammanhang kan också nämnas att T.S. i sitt förhör beskrivit F.E. som en mycket noggrann person som hade fin ordning på saker.

Inköp till ett totalt sett mycket stort värde påstår sig F.E. ha gjort genom köp från den numera avlidne bokhandlaren T.M. och byten med denne mot böcker, vilket ett flertal förhörspersoner bedömt som osannolikt (se vidare om detta i det följande). Han påstår sig också ha förvärvat ett betydande antal värdefulla mynt från den nu avlidne myntsamlaren T.E., vilket inte heller framstått som sannolikt för flera förhörspersoner (se även om detta mer nedan). F.E. har vidare nämnt inköp av den numera avlidne mynthandlaren B.A., som dock i polisförhör uppgett att han aldrig uppfattat F.E. som en samlare av mynt och som inte nämnt något om försäljningar av mynt till denne. Även F.E. påstående om att han köpt s.k. bullionmynt (se nedan) av den numera avlidne mynthandlaren J.H. motsägs av H.H., som uppgett att detta inte

kan stämma med hänsyn till vilken typ av mynt J.H. innehade (bullionmynt från Schweiz) och hur denne eventuellt brukade sälja mynt. Av förhörsuppgifter och en promemoria som polisen upprättat framgår också att F.E., när han konfronterats med sina försäljningar, lämnat förklaringar till sin doktorandhandledare K.J. per e-post till var han gjort sina inköp som inte fått stöd vid polisens kontroller hos auktionsfirmor, där F.E. varit kund. I efterföljande polisförhör och i tingsrättsförhöret har F.E. delvis ändrat uppgifterna. Han har förklarat de ändrade uppgifterna med att han skrev meddelandet till sin handledare i affekt. K.J. har uttalat att han uppfattade att redogörelsen om myntens ursprung saknade all trovärdighet.

F.E. har vidare i ett brev till Skatteverket 2010 förklarat att de mynt han sålde på Aurum 5 utgjorde en samling svenska och utländska mynt som han ärvt från sina morföräldrar, vilket får uppfattas som att hela försäljningen om 153 objekt på auktionen utgjorde arvegods. I förhör har F.E. förklarat uppgiften till Skatteverket med att pengarna för familjerubeln utgjorde en så stor andel av intäkten från auktionen att han ansåg sig kunna uttrycka sig så. Även till K.J. uppgav han att ett visst ryskt mynt kom genom arv från hans morbror, vilket han senare ändrat till att han köpt myntet av T.M.. Numera påstår F.E., såvitt framkommit i förhöret med honom, att endast fyra av de mynt han sålt kom från arvet från morfadern och morbrodern, varav tre såldes först 2013 på Misab:s auktion. Flera förhörspersoner har slutligen nämnt att det är ytterst ovanligt att inte ange någon proveniens för så dyrbara mynt som F.E. sålt, dock att detta motsagts av vissa andra förhörspersoner. Sammantaget framstår det genom den av Staten åberopade bevisningen och förhörsuppgifterna som att många av de uppgifter F.E. lämnat om sina förvärv av de olika mynten är osannolika.

Flera förhörspersoner har också betonat att den samling av mynt som F.E. sålt på de berörda auktionerna har en väldigt udda sammansättning. Det rör sig således om en blandning av numismatiska rariteter både från Sverige och andra länder, mer ordinära mynt av olika slag och s.k. bullionmynt, dvs. guldmynt som inte är särskilt numismatiskt intressanta utan säljs till ett värde nära guldvärdet. Särskilt den erfarne mynthandlaren H.H. har i sitt förhör flera gånger återkommit till hur märkligt

det är att på detta sätt blanda klenoder och bullionmynt vid en och samma försäljning och sagt sig vara förvånad över hur auktionsfirman ens kunde vara beredd att åta sig försäljningsuppdraget. K.J. har formulerat sig som att han anser det osannolikt att någon skulle kunna ha en samling som var sammansatt på det aktuella sättet, med så många helt nypräglade mynt i fantastiskt skick. L.L. har visserligen motsagt dessa uppgifter genom att uttala att det förekommer samlare som samlar brett; han har sagt att detta är ovanligt, men inte helt unikt. Även med beaktande av L.L. uppgifter kvarstår dock intrycket av att det är en säreget sammansatt samling som F.E. sålt. En intressant detalj som nämnts av H.H. är också att man normalt inte säljer bullionmynt på auktion, eftersom en del av guldvärdet då går bort på grund av provisionen till auktionsfirman.

Rent allmänt är det också slående att så många mynt som F.E. sålt utgör samma typ av mynt som KMK saknar, och bland annat just sådana typer som i hög utsträckning försvunnit, däribland ryska mynt, svenska guldmynt och bullionmynt. Avseende de ryska mynten har av antikvarien U.B. uppgifter framgått att antalet sådana mynt var lika vid inventeringarna 1972 och 1993 men att många sådana mynt därefter försvunnit.

Sammantaget talar de omständigheter som nu nämnts för att när KMK saknar motsvarande mynt som F.E. sålt, kommer dessa från KMK, dvs. det rör sig om samma mynt.

Ett förhållande som i inte obetydlig grad tar udden av den bevisning som nu gåtts igenom är att F.E. vid de aktuella auktionerna, utöver de i målet aktuella mynten, även sålt ett lika stort antal mynt som inte påstås komma från KMK. Bland dessa mynt finns också exemplar som måste betecknas som rariteter och som relativt väl motsvarar sådana han påstås ha sålt av de mynt som försvunnit från KMK, t.ex ett ryskt tiorubelsmynt från 1756 sålt på Aurum 5 för 122 000 kr (katalognummer 1047) samt ett ryskt femrubels- och ett tiorubelsmynt från Katarina II:s tid för totalt 285 000 kr på auktionen Misab 9.

Dessa förhållanden kan tala för att F.E. ändå haft ekonomisk förmåga att förvärva dyra mynt, att han kunnat hålla sitt samlande hemligt för kollegor på KMK och för personer i Numismatiska föreningen samt att han haft unika mynt från flera olika länder, bland annat från Ryssland, i sin samling. Det förhållandet att F.E. valt att sälja största delen av de aktuella mynten på helt öppna auktioner i Sverige kan också rent allmänt sägas tala emot att hans förvärv av mynten inte skulle ha varit legitima. Till dessa omständigheter kommer att U.B. i sitt förhör uppgett att KMK saknar totalt 1 300 utländska och 200 svenska föremål, vilket innebär att ett stort antal mynt uppenbarligen kunnat försvinna från museet utan att dyka upp på marknaden (bortsett från de mynt som behandlats i den tidigare hovrättsdom som åberopats som bevisning i målet). En grundläggande svaghet i den inventering som KMK gjort är vidare att museet uppenbarligen i stor utsträckning utgått från auktionskatalogerna och kontrollerat i vilken mån några av de sålda mynten kunnat identifieras som saknade i stället för att först inventera och stöldanmäla de försvunna mynten och därefter jämföra med de mynt som sålts på auktionerna. Med det förfarande som använts går det att dra mindre långtgående slutsatser av de påträffade överensstämmelserna.

Hovrättens sammantagna slutsats, efter att även ha vägt in de omständigheter som F.E. pekat på, är att den samlade indiciebevisning som nu gåtts igenom visserligen alltfjämt med någon styrka talar för att de 197 mynten härrör från KMK:s samlingar, men att bevisningen är otillräcklig för att detta ska vara styrkt. Den nu värderade indiciebevisningen måste i och för sig vägas in i hovrättens fortsatta prövning, men för att det ska vara styrkt att de mynt som F.E. sålt utgör mynt som härrör från KMK krävs ytterligare bevisning som avser specifika mynt eller grupper av mynt.

Hovrätten övergår nu till en prövning av i vilken mån sådan bevisning finns avseende de olika försäljningar som är aktuella i målet.

Skadeståndsanspråket enligt tingsrättens domsbilaga 1 s. 4, punkt 1

Anspråket i denna del avser mynt vid en försäljning som skedde på auktionen Aurum nr 5 (se bilaga 2 till tingsrättens dom). F.E. har bekräftat att han har sålt mynt vid den aktuella auktionen men har bestritt att det är fråga om mynt som härrör från KMK.

Utöver utredning om saknade mynt hos KMK och de polisanmälningar som gjorts finns det beträffande den här auktionen ytterligare specifik utredning endast beträffande den s.k. familjerubeln. Av den skriftliga bevisningen framgår att den svenska staten fick ett mynt i form av en familjerubel i gåva från en rysk legationssekreterare år 1839 och att det på myntet fanns s.k. bröstbilder av den dåvarande ryska tsaren Nikolaj och dennes familj. Vidare framgår att myntet hade tillverkats i endast 150 exemplar och att det exemplar av familjerubeln som såldes på auktionen, enligt en artikel, utgjorde ett ovanligt vackert exemplar. Av auktionsfirmans redovisning samt av vittnesförhöret med firmans företrädare, D.P., framgår att myntet var mycket ovanligt, att det var s.k. ocirkulerat samt att försäljningspriset blev 510 000 kr.

F.E. har beträffande försäljningen av familjerubeln berättat i enlighet med vad som antecknats i tingsrättens dom (se s. 18), dvs. att det av honom sålda myntet påträffades i ett skrin i morfaderns bostad efter dennes bortgång år 1991 samt att myntet förvärvats dessförinnan av morbrodern då denne besökt olika öststater som sjöman. F.E. bror, J.E., har hörts som vittne och har bekräftat uppgiften att F.E. ärvde mynt efter morfadern och att mynten efter dennes bortgång påträffades i ett skrin i morfaderns lägenhet. J.E. har även bekräftat att morbrodern var sjöman och att denne vid besök i f.d. Sovjetunionen mot kläder bytte till sig ryska varor och mynt. Beträffande de påträffade mynten har J.E. uppgett att det fanns kanske upp till 100 mynt i skrinet, att mynten kom från olika länder, att några hade kyrilliska bokstäver samt att mynten såg ut att vara gamla. Enligt J.E. har F.E. inte berättat något om någon familjerubel som denne sålt för 510 000 kr. J.E. har uppgett att brodern samlade på mynt från Johan III:s tid, böcker och silverdosor.

Av övrig åberopad muntlig bevisning framgår att mynthandlarna H.H. och H.H., som båda har lång numismatisk erfarenhet, uppgett att familjerubeln var mycket ovanlig och värdefull. Enligt H.H. var det hos KMK förvarade myntet ett lyxexemplar som hade kommit direkt från myntverket i Ryssland. K.J., f.d. professor vid numismatiska forskningsgruppen vid Stockholms universitet, har uppgett att familjerubeln som mynt var ett välkänt och mycket sällsynt mynt och att det inte kan ha kommit från ett inköp gjort av en sjöman i handelsflottan.

Av den nu redovisade utredningen kan konstateras att F.E. uppgift om hur han åtkommit den aktuella familjerubeln inte får något stöd. J.E. har inte nämnt att det i morfaderns skrin påträffades mynt av sådan kvalitet som framkommit beträffande den sålda familjerubeln. Av utredningen om myntets karaktär och s.k. proveniens, hur det har kommit till samlingarna samt om hur det förvarats och hanterats hos KMK i förening med uppgifterna om att det sålda exemplaret var ocirkulerat och av mycket god kvalitet går det, enligt hovrätten, inte att dra någon annan slutsats än att det måste vara det från KMK försvunna exemplaret av familjerubeln som F.E. lämnade in till försäljning på auktionen Aurum nr 5. Av samma skäl kan myntet inte ha försvunnit från KMK på annat sätt än genom stöld. Som f.d. anställd hos KMK och numismatiker har F.E. insett såväl att det var fråga om KMK:s exemplar som att det var stulet därifrån. Genom F.E. försäljning av KMK:s exemplar av familjerubeln har Staten, åtminstone tillfälligt, förlorat möjligheten att hävda äganderätten till myntet. F.E. har inte åberopat några omständigheter som ger stöd för att Staten, efter försäljningen, fått kännedom om myntets innehavare och försummat att återkräva myntet inom lagstadgad tid. Enligt hovrätten kan det inte heller krävas att Staten skulle ha vidtagit undersökningsåtgärder för att få tillbaka myntet. F.E. har således uppsåtligen orsakat Staten en sakskada. Denna uppgår i denna del till värdet av myntet som uppgår till försäljningssumman 510 000 kr.

Hovrätten återkommer nedan till övriga vid Aurum 5 sålda mynt.

Skadeståndsanspråket enligt tingsrättens domsbilaga 1 s. 4, punkt 2

Anspråket i denna del avser mynt som således på auktionen Aurum nr 6 (se bilaga 3 till tingsrättens dom). Utöver utredning om saknade mynt hos KMK och de polisanmälningar som gjorts finns det beträffande den här auktionen även viss teknisk bevisning i form av fotografier av mynt respektive analyser av fotografierna utförda av polisen i Stockholm. Även vittnen har hörts i den här delen. F.E. har berättat om sina förvärv av de aktuella mynten i enlighet med vad som antecknats i tingsrättens dom (se s. 19).

Vad först gäller det amerikanska myntet 2½ dollar, 1829, har mynthandlaren H.H. utfört en analys utifrån fotografier av det mynt som funnits hos KMK respektive av det mynt som såldes vid auktionen. Polisen har även utfört en jämförande analys i förhållande till ett annat mynt av samma slag, som sålts vid ett annat tillfälle. H.H. har förklarat att han tagit del av förstorade bilder av hög kvalitet av ifrågavarande mynt, att det finns tio överensstämmande jämförelsepunkter på bilderna samt att det, enligt hans bedömning, är intill hundra procent säkert att det är samma mynt på bilderna. Enligt vittnet I.W., som ropade in myntet åt en amerikansk köpare, var myntet ocirkulerat och i fint skick. Av polisens analys framgår att samma överensstämmelsepunkter inte finns på det andra sålda exemplaret av myntet. H.H. har också kommenterat F.E. uppgifter om hur denne förvärvat myntet – ett byte hos T.M. mot en bok författad av von Wright om Skandinaviens fiskar och en kråsnål – och uppgett att T.M. bedrev ett antikvariat för främst böcker och konst samt att det är osannolikt att den uppgivne fångesmannen, Olof Ahlgård, skulle ha sålt ett så unikt mynt till T.M..

Även mynthandlaren H.H. har hörts i fråga om det aktuella myntet och uppgett att det är mycket ovanligt samt bedömt att identitet föreligger mellan det mynt som försvunnit från KMK och det som enligt auktionskatalogen såldes på Aurum nr 6. Han har förklarat att bedömningen baseras på en jämförelse mellan de små specifika hanteringsskador som finns på mynten enligt förevisade bilder. Även H.H. har kommenterat F.E. uppgift om hur denne förvärvat myntet och har berättat

att om Olof Ahlgård haft myntet och önskat sälja det, skulle det ha skett i USA. Enligt H.H. är det osannolikt att myntet kunnat bytas mot en bok.

Hovrätten bedömer att det genom H.H. och H.H. uppgifter i förening med polisens jämförande analys av bilder på ett annat mynt av samma slag är visat att det exemplar som F.E. lämnade in till försäljning på auktionen Aurum nr 6 utgör det från KMK försvunna amerikanska myntet 2½ dollar, 1829. Till följd av myntets unika karaktär och dess värde bedömer hovrätten att myntet inte kan ha försvunnit från KMK på annat sätt än genom stöld. De uppgifter som F.E. lämnat om sitt förvärv av myntet är motbevisade. F.E. har, som f.d. anställd hos KMK och numismatiker, insett såväl att det var KMK:s exemplar som att det var stulet därifrån. Genom F.E. försäljning har Staten, åtminstone tillfälligt, förlorat möjligheten att hävda äganderätten till myntet. F.E. har inte åberopat några omständigheter som ger stöd för att Staten, efter försäljningen, fått kännedom om myntets innehavare och försummat att återkräva myntet inom lagstadgad tid. Enligt hovrätten kan det inte heller krävas att Staten skulle ha vidtagit undersökningsåtgärder för att få tillbaka myntet. F.E. har således uppsåtligen orsakat Staten en sakskada. Denna uppgår till försäljningsbeloppet 230 000 kr.

Vid auktionen Aurum nr 6 såldes även två s.k. dukater, den ena benämnd Fredrik I, 1749 och den andra Adolf Fredrik (Östra Silverberget), 1754, vilka saknas hos KMK. Mynten, som såldes för 65 000 kr respektive 185 000 kr, har analyserats av polisens nationella forensiskt centrum (NFC). Av NFC:s protokoll framgår beträffande båda mynten att det iakttagits mycket goda överensstämmelser avseende myntens utseende och form, vilka uppges vara specifika på grund av myntens tillverkning genom s.k. handslagning, att det inte iakttogs några markanta och särskiljande olikheter men däremot ett flertal överensstämmande detaljer i form av möjliga skador eller slitage samt att överensstämmelserna sammantaget bedömdes vara starkt sammanbindande. NFC:s slutsats är att resultatet starkt talar för att mynten på fotografiet från auktionskatalogen är desamma som mynten på fotografierna från KMK:s samlingar. Jämförelserna av bilderna på båda mynten resulterade i +3 på utlåtandeskalan, vilket innebär att möjligheten att erhålla det resultatet om någon annan hypotes är sann bedöms som mycket liten.

Enligt F.E. uppgifter ska även de här två mynten vara bytta med T.M. mot böcker och till viss del också ersättning i pengar.

H.H. och H.H. har förklarat att dukaten Adolf Fredrik (Östra Silverberget), 1754 är synnerligen sällsynt, en raritet, och att det finns endast ett fåtal exemplar, 4–5 stycken, i privat ägo. Enligt H.H. är även dukaten från 1749 en raritet som finns endast i ett fåtal exemplar. Det är enligt honom osannolikt att T.M. skulle ha haft tillgång till ett sådant mynt.

Förhör har hållits med T.M. vän sedan många år, S.S., som berättat att T.M. samlade på mynt från Vasatiden till och med Johan III:s tid. Enligt S.S. såg han aldrig några andra mynt såsom amerikanska eller ryska mynt eller svenska dukater hos T.M., inte ens i dennes bankfack.

Även myntsamlaren R.S., som var bekant med T.M., har hörts i målet och har berättat att han förstod att T.M. var intresserad av mynt från Vasatiden men även äldre ryska mynt som kom ut i handeln efter Sovjetunionens fall. Enligt R.S. var T.M. en bokhandlare men han hade inte haft någon kontakt med T.M. sedan 1990-talet.

Hovrätten bedömer att det genom NFC:s utlåtanden i förening med övrig redovisad bevisning är styrkt att de exemplar av dukaterna från 1749 och 1754 som F.E. lämnade in till försäljning på auktionen Aurum nr 6 utgör KMK:s exemplar av samma mynt. Till följd av myntens unika karaktär och deras värde bedömer hovrätten att mynten inte kan ha förvunnit från KMK på annat sätt än genom stöld. F.E. uppgifter om förvärven av mynten är motbevisade. F.E. har, som f.d. anställd hos KMK och numismatiker, insett såväl att det var KMK:s exemplar som att mynten var stulna därifrån. Genom F.E. försäljning har Staten, åtminstone tillfälligt, förlorat möjligheten att hävda äganderätten till mynten. F.E. har inte åberopat några omständigheter som ger stöd för att Staten, efter försäljningen, fått kännedom om myntens innehavare och försummat att återkräva mynten inom lagstadgad tid. Enligt hovrätten kan det inte heller krävas att Staten skulle ha vidtagit

undersökningsåtgärder för att få tillbaka mynten. F.E. har således uppsåtligen orsakat Staten sakskada. Denna uppgår till det sammanlagda försäljningsbeloppet om 250 000 kr för dessa mynt.

Det har beträffande ytterligare två av de sålda mynten vid auktionen Aurum nr 6 utförts teknisk analys av NFC. Det gäller de sålda mynten Bohemia, Ferdinand III, 1651, och ett tyskt mynt Mainz Archbishops, 1434–1459, sålda för 33 000 kr respektive 4 800 kr. Beträffande myntet Bohemia Ferdinand III har NFC gjort en liknande bedömning som för de två svenska dukaterna enligt ovan, dvs. att överensstämmelserna bedömts vara starkt sammanbindande (+3 på skalan). För myntet Mainz Archbishops, 1434–1459, bedömdes överensstämmelserna endast vara tämligen starkt sammanbindande varför utlåtandet blev +2 på skalan.

Enligt F.E. har de här mynten inköpts från T.M. eller någon annan mynthandlare.

Hovrätten bedömer att det genom NFC:s utlåtanden om jämförelsen av bilder från mynten är visat att det exemplar av myntet Bohemia Ferdinand III, 1651, som F.E. lämnade in till försäljning på auktionen Aurum nr 6 utgjorde KMK:s exemplar. Däremot kan den slutsatsen inte dras beträffande myntet Mainz Archbishops, 1434–1459. Skadeståndsanspråket kan därför i denna del inte vinna bifall.

Av underlag från KMK inlämnat till polisen av U.B. framgår att myntet Bohemia Ferdinand III, 1651, hade ingått i drottning Lovisa Ulrikas samling av mynt. Med hänsyn härtill, till uppgifterna om dess sällsynthet samt till försäljningspriset bedömer hovrätten att myntet inte kan ha försvunnit från KMK på annat sätt än genom stöld. Av de skäl som angetts ovan bedömer hovrätten att F.E. insett detta. Genom F.E. försäljning har Staten, åtminstone tillfälligt, förlorat möjligheten att hävda äganderätten till myntet. F.E. har inte åberopat några omständigheter som ger stöd för att Staten, efter försäljningen, fått kännedom om myntets innehavare och försummat att återkräva myntet inom lagstadgad tid. Enligt hovrätten kan det inte heller krävas att Staten skulle ha vidtagit undersökningsåtgärder

för att få tillbaka myntet. F.E. har således uppsåtligt orsakat Staten en sakskada. Denna uppgår till försäljningsbeloppet 33 000 kr.

Beträffande ytterligare ett mynt, en dukat från 1784 som såldes av F.E. på Aurum 6, har H.H. berättat att det är en mycket stor raritet som i förteckningar över mynt blivit klassad som XR, vilket står för extremely rare. Han har uppgett att det är svårt att säga hur många exemplar av detta mynt som kan ha bevarats intill våra dagar, att ingen kan säga detta exakt men att det kan röra sig om fem till tio exemplar. Uppgifterna stämmer väl överens med texten i auktionskatalogen, där det framgår att det är fråga om en ”ytterst sällsynt årgång”. Enligt hovrätten är dessa uppgifter bedömda tillsammans med den övriga indiciebevisningen tillräckliga för att identiteten mellan det sålda myntet och det mynt som försvunnit från KMK ska vara styrkt. Myntets värde och uppgifterna om dess sällsynthet och förvaring på KMK innebär att myntet inte kan ha försvunnit från KMK på annat sätt än genom stöld. Av de skäl som angetts ovan bedömer hovrätten att F.E. måste ha insett detta. Genom F.E. försäljning har Staten, åtminstone tillfälligt, förlorat möjligheten att hävda äganderätten till myntet. F.E. har inte åberopat några omständigheter som ger stöd för att Staten, efter försäljningen, fått kännedom om myntets innehavare och försummat att återkräva myntet inom lagstadgad tid. Enligt hovrätten kan det inte heller krävas att Staten skulle ha vidtagit undersökningsåtgärder för att få tillbaka myntet. F.E. har således uppsåtligt orsakat Staten en sakskada. Denna uppgår till försäljningsbeloppet 32 000 kr.

Hovrätten återkommer nedan till övriga vid Aurum 6 sålda mynt.

Skadeståndsanspråket enligt tingsrättens domsbilaga 1 s. 4, punkt 3

Anspråket avser mynt som sålts på auktionen Misab nr 9 (se åtalspunkten 1.3 i domsbilaga 1 till tingsrättens dom). Utöver utredning om saknade mynt hos KMK och de polisanmälningar som gjorts finns det beträffande den här auktionen fotografier av de sålda mynten. Någon jämförande utredning med de försvunna mynten finns inte.

Enligt F.E. fick han de sålda mynten i arv efter morfadern.

Av de åberopade fotografierna framgår att mynten var förhållandevis slitna och hade text med kyrilliska bokstäver. De här förhållandena är således förenliga med J.E. uppgifter om de påträffade mynten i morfaderns skrin. Enligt hovrätten är det därför inte visat att de exemplar som F.E. inlämnat till försäljning utgör de exemplar av mynten som förvunnit från KMK. Skadeståndsanspråket ska alltså ogillas i den här delen.

Skadeståndsanspråket enligt tingsrättens domsbilaga 1 s. 4, punkt 4

Anspråket avser den befattning som F.E. ska ha haft med ett ryskt mynt 10 rubel Peter III, 1762 (se åtalpunkten 1.4 i domsbilaga 1 till tingsrättens dom). Även det här myntet har, enligt Staten, ingått i drottning Lovisa Ulrikas samling. Utöver utredning om saknade mynt hos KMK och anmälan till polisen finns beträffande det här myntet bl.a. fotografier och teknisk bevisning. Staten har även åberopat muntlig bevisning samt en utskrift från polisförhör med den numera bortgångne B.A..

F.E. uppgifter om sin befattning med myntet och hur det kommit i hans ägo är att han fått myntet av T.E. och att betalningen från B.A. avsåg ett lån han tog från B.A. (se s. 20 i tingsrättens dom). Till stöd för den angivna skulden har F.E. åberopat ett skuldebrev undertecknat av honom den 1 december 2011 på beloppet 353 000 kr. Enligt F.E. har B.A. dock förnekat fordringen. F.E. har i hovrätten vitsordat att han överlätit myntet till B.A..

Av utskriften från förhöret med B.A. framgår att denne lämnat oklara uppgifter om försäljningen av det aktuella myntet. Han ska dock ha sålt myntet hos auktionsfirman Baldwins i England och därefter betalat F.E. kontant i pund för myntet. Enligt förhørsutskriften hade F.E. aldrig för B.A. nämnt något om någon skatteskuld.

Staten har även åberopat en skriftlig utsaga från en anställd, N.P., vid auktionsfirman Baldwin. Av dennes uppgifter framgår att B.A. till försäljning i maj 2011 lämnat in det ifrågavarande myntet. Av den aktuella auktionskatalogen framgår att det värderades till mellan 40 000 och 50 000 brittiska pund. Av utredningen i övrigt framgår motstridiga uppgifter om när myntet blev sålt. Enligt en förteckning över försäljningspriser från Baldwins auktion nr 69 i maj 2011 ska dock myntet då ha sålts för 32 000 brittiska pund vilket vid tiden motsvarade 321 856 kr. Enligt ett åberopat kontoutdrag ska B.A. den 12 december 2011 ha betalat 353 000 kr till F.E..

S.E., dotter till bortgångne T.E., har berättat att hennes far var en känd samlare av ryska mynt och att F.E. under sommaren 2001 var behjälplig med en inventering av samlingen. Det var avsett att den skulle doneras till KMK vid T.E. bortgång. Enligt henne kan F.E. ha fått mynt i gåva eller genom köp av T.E., dock inget dyrbart.

K.J. har uttalat att myntet utgör en del av Sveriges kulturarv och att svenska staten fick myntet i gåva via diplomatiska kanaler. Enligt K.J. bedömning skulle T.E. inte ha haft ekonomisk förmåga att inköpa ett så pass dyrbart mynt. H.H. har förklarat att myntet är unikt och kommer från en fin samling samt att det är mycket osannolikt att det sålts av T.E., vilket H.H. bekräftat.

Genom den muntliga bevisningen är F.E. uppgift om hur han förvärvat myntet motbevisad. F.E. uppgift om att B.A. insättning om 353 000 kr på F.E. bankkonto avsåg utbetalning av ett lån vinner inte heller stöd av utredningen. Till följd av vad som framkommit om myntets unika karaktär och dess proveniens bedömer hovrätten att det är visat att det sålda myntet är detsamma som det som försvunnit från KMK. F.E. har, som f.d. anställd hos KMK och numismatiker, insett såväl att det var KMK:s exemplar som att det var stulet därifrån. Genom F.E. försäljning har Staten, åtminstone tillfälligt, förlorat möjligheten att hävda äganderätten till myntet. F.E. har inte åberopat några omständigheter som ger stöd för att Staten, efter B.A. försäljning, fått

kännedom om myntets innehavare och försummat att återkräva myntet inom lagstadgad tid. Enligt hovrätten kan det inte heller krävas att Staten skulle ha vidtagit undersökningsåtgärder för att få tillbaka myntet. F.E. har således uppsåtligt orsakat Staten en sakskada. Det framstår som oklart när Baldwins försäljning ägde rum men en försiktig bedömning leder till att försäljningen ägde rum då priset blev 32 000 brittiska pund. Statens skada får därför bedömas uppgå till den angivna försäljningslikviden, som avrundat motsvarar 320 000 svenska kronor.

Skadeståndsanspråket enligt tingsrättens domsbilaga 1 s. 4, punkt 5

Anspråket avser den befattning som F.E. påstås ha tagit med ett ryskt mynt 5 rubel Peter III, 1762 (se åtalpunkten 1.5 i domsbilaga 1 till tingsrättens dom). Även det här myntet har, enligt Staten, ingått i drottning Lovisa Ulrikas samling. Utöver utredning om saknade mynt hos KMK och anmälan till polisen finns beträffande det här myntet bl.a. fotografier och teknisk bevisning. Staten har även åberopat muntlig bevisning samt bl.a. en utskrift från förhör med den numera bortgångne B.A..

I den här delen prövade tingsrätten Statens anspråk (se bakgrunden ovan) och fann att det inte var visat att F.E. befattat sig med det ifrågavarande myntet. Yrkandet ogillades således. Hovrätten instämmer i de skäl som tingsrätten har angett (domen s. 29–30) och gör samma bedömning, dvs. att yrkandet ska ogillas såvitt avser det ifrågavarande myntet.

Statens skadeståndsanspråk beträffande övriga mynt som inte är avhandlade ovan

När det gäller övriga mynt finns endast i liten utsträckning bevisning om hur stor upplaga respektive mynt haft eller hur pass vanliga de är på marknaden, utöver de beskrivningar som gjorts i själva auktionskatalogerna. Redan här kan sägas att endast en uppgift i auktionskatalogen om att ett föremål är ”rare”, att det är fråga om en ”ovanlig årgång” eller liknande inte kan vara en tillräcklig uppgift, sedd tillsammans

med de inledningsvis behandlade indicierna, för att identiteten mellan det sålda myntet och KMK:s exemplar ska vara styrkt.

Avseende övriga mynt som H.H. uttalat sig om, utöver de som redovisats ovan, har han varit mindre specifik. Avseende myntet 2 dukater, 1842, såld på auktionen Aurum nr 6, som i katalogtexten beskrivs som ”Ett superb ex av en ytterst sällsynt årgång”, har han således bara uttalat att det rör sig om en sällsynthet. Detta ska jämföras med att Staten också avseende det aktuella myntet pekat på uppgifter i ett numismatiskt standardverk, Tonkins myntbok, där det anges att myntet i och för sig klassats som XR, men har en upplaga på 1 546 mynt. Bevisningen i denna del är otillräcklig för att identiteten ska vara styrkt. På motsvarande sätt förhåller det sig med myntet 4 dukater, 1839, sålt på samma auktion, som H.H. också kallat en sällsynthet, och dukaten från 1793, där han uttalat att myntet är mycket sällsynt men förekommer på marknaden då och då. Inte heller hans uppgifter avseende de tre ryska jubileumsmynten från 1912 och 1914 sålda på Aurum 5 är tillräckliga. Enligt honom slogs mynten i mycket liten upplaga, men närmare vad det innebär har han inte fått några frågor om. Inte heller avseende dessa mynt kan Statens bevisning anses tillräcklig för att identiteten mellan försvunna och sålda mynt ska vara styrkt.

Ett mynt som något sticker ut från övriga som sålts är ett finskt minnesmynt om 100 Euro från 2002, det år då sådana mynt präglades för första gången (Aurum 6).

Avseende detta mynt finns en särskild handling från tidpunkten då KMK mottog myntet där det står att det rör sig om ett mynt med ”Proof” och ett visst myntnummer. I auktionskatalogen anges ”Proofutgåva” men inte det aktuella myntnumret. Någon annan utredning om myntets vanlighet har inte åberopats i målet. Enligt hovrättens bedömning är utredningen i denna del otillräcklig för att Statens talan ska kunna bifallas.

En särskild serie av mynt där det finns bevisning som avviker från mönstret är bullionmynten från det brittiska imperiet, s.k. sovereigns och ½ sovereigns från Storbritannien och Australien. Beträffande dessa har Staten åberopat kopior av vad som uppenbarligen utgör inventarielistor från KMK:s donation från Riksbanken skrivna med skrivmaskin (inv. nr. 24713 respektive 23840) där någon med penna

markerat vilka mynt som saknas och vilka som finns kvar (markerade ”ok”) , vilket får förutsättas vara gjort av KMK:s personal i samband med inventeringarna som genomförts i samband med polisanmälningarna (handlingarna är markerade med ”underlag tilläggsanmälan” och innehåller även anteckningar av Polismyndigheten).

När dessa inventarielistor jämförs med auktionskatalogerna från både Aurum 5 och Aurum 6 kan det konstateras att hela serier eller stora delar av serier av mynt från framför allt drottning Viktorias tid är försvunna från KMK och att motsvarande serier har sålts på de aktuella auktionerna. Det rör sig om totalt 71 sovereigns. Därutöver har ytterligare två sovereigns från 1837 och 1853 anmälts som saknade av KMK utan att vara med på inventarielistorna. Även sådana sovereigns har sålts av F.E.

(Aurum 6). När KMK enligt inventarielistorna för vissa enskilda präglingår har innehaft flera mynt, mellan två och fyra, saknas i samtliga fall samtliga dessa mynt. Lika många mynt från respektive år har då sålts sammantaget på de två auktionerna Aurum 5 och 6.

Även om det enligt inventarielistorna också saknas många mynt som inte finns med i auktionskatalogerna och även om F.E. också har sålt sex sovereigns som inte påstås komma från KMK (Aurum 6) framstår överensstämmelserna sammantaget som anslående. Det finns i och för sig inte i målet någon utredning om hur vanliga respektive årgångar av sovereigns är. Med hänsyn till överensstämmelserna framstår det emellertid som uteslutet att det inte skulle vara sovereignmynten från KMK som F.E. sålt. Med hänsyn till det stora antalet mynt, det totala värdet och de samlade serierna av mynt drar hovrätten slutsatsen att mynten försvunnit från KMK genom stöld. Här kan även noteras att T.S. i förhöret uppgett att mynten försvunnit under KMK:s tid på Slottsbacken, dvs. efter 1995. Med beaktande av det stora antalet mynt i serier som kommer från KMK, F.E. numismatiska kunskaper och hans tidigare anställning på KMK har F.E. insett att mynten kom från KMK och att de stulits därifrån. Genom F.E. försäljning har Staten, åtminstone tillfälligt, förlorat möjligheten att hävda äganderätten till mynten. F.E. har inte åberopat några omständigheter som ger stöd för att Staten, efter försäljningen, fått kännedom om myntens innehavare och försummat att återkräva mynten inom lagstadgad tid. Enligt hovrätten kan det inte heller krävas att Staten

skulle ha vidtagit undersökningsåtgärder för att få tillbaka mynten. F.E. har således uppsåtligen orsakat Staten sakskada. Denna uppgår till försäljningssumman om totalt 150 200 kr för dessa mynt.

På Aurum 6 sålde F.E. också en betydande samling bullionmynt från Tyskland (riksmark av olika valörer), totalt 44 mynt. Samtliga riksmark har angetts vara saknade från Riksbankens samling med inventarienummer 23840 (dvs. samma inventarienummer som många av de brittiska bullionmynten kommit från). Avseende dessa mynt har Staten dock inte lagt fram några inventarielistor, varför det är svårt att bedöma om samlingen som sålts motsvarar en serie försvunna mynt från KMK. Det finns inte heller någon utredning i målet om hur vanliga de aktuella typerna av riksmark är på marknaden. U.B. har i förhör uttalat att överensställelsen mellan de försvunna bullionmynten på KMK och de mynt av denna karaktär som F.E. sålt var flagrant men inte närmare gått in på några detaljer om varför hon ansåg överensställelsen vara så stor eller om den gällde både för sovereigns och för riksmark. Bevisningen avseende de tyska riksmarksmynten är mot denna bakgrund, även när den allmänna indiciebevisningen vägs in, otillräcklig för att identiteten mellan de sålda mynten och de mynt som KMK saknar ska vara styrkt. Statens talan avseende tyska riksmark sålda på Aurum 6 kan därför inte vinna bifall.

En annan av Staten påstådd serie av mynt som har sålts på de två auktionerna Aurum 5 och Aurum 6 utgörs av italienska floriner och en venetiansk dukat. U.B. har om dessa mynt i förhöret berättat att KMK på 1880-talet bytte till sig ett hundratal floriner (enligt en anteckning i den skriftliga bevisningen 114 floriner) och att det över dessa floriner finns en inventarielista där det för varje mynt anges vad det har för s.k. mynthusmärke. Enligt en anteckning i den skriftliga bevisningen saknas 20 florentiner och två venetianska mynt, varav KMK anmält nio floriner och en venetiansk dukat som stulna med hänvisning till försäljningarna på auktionerna Aurum 5 och Aurum 6. Av auktionskatalogerna framgår att F.E. sålt en florin på Aurum 5 med mynthusmärke Lejon och totalt åtta floriner på Aurum 6, varav tre med mynthusmärkena specificerade. Staten har pekat på överensstämmelser mellan de saknade mynten och samtliga de fyra mynthusmärken som specificerats i katalogen, dock att auktionshuset enligt Staten felaktigt tolkat ett mynthusmärke som ett ekollon ("acorn")

trots att märket enligt Staten rätteligen föreställer en hatt. Uppgifterna vinner stöd av de markeringar som gjorts i den inventarielista som Staten åberopat. Det finns också en bild på det mynthusmärke som Staten påstår utgör en hatt ur en italiensk bok om mynt från Florens och det framstår utifrån bilden i boken som rimligt att märket går att tolka både som ett ekollon och en hatt.

När det gäller den venetianska dukaten har Staten pekat på att denna i auktionskatalogen anges vara från dogen Francis Foscari's tid (1423–1457) och att detta överensstämmer helt med lappen där detta mynt legat på myntbrickan, som i detta fall finns kvar. På denna lapp står Francesco Foscari 1423–1457, dvs. samma doge. Staten har som bevisning åberopat ett fotografi på myntbrickan där det går att se de kvarvarande mynten och den aktuella lappen.

Det finns i och för sig ingen utredning i målet om hur vanliga de aktuella florinerna eller venetianska dukaterna i allmänhet är eller hur vanliga floriner med respektive myntmärke i synnerhet är på marknaden. F.E. har pekat på att floriner av det aktuella slaget enligt uppgifterna i auktionskatalogerna präglades under en period av 170 år. Även med beaktande av detta är dock de fem överensstämmelser som påträffats i samtliga de fall där det i katalogen funnits några detaljuppgifter att verifiera mot så slående att det när även den allmänna indiciebevisningen vägs in måste anses styrkt att de floriner och den venetianska dukat som KMK anmält stulna är identiska med samtliga de nio floriner och den dukat som F.E. sålt. Med hänsyn till det totala värdet på mynten och att det rör sig om ett urval av mynt som plockats ut ur en samling av mynt drar hovrätten slutsatsen att mynten försvunnit från KMK genom stöld. F.E. har, som f.d. anställd hos KMK och numismatiker, insett såväl att det var KMK:s exemplar som att mynten var stulna därifrån. Genom F.E. försäljning har Staten, åtminstone tillfälligt, förlorat möjligheten att hävda äganderätten till mynten. F.E. har inte åberopat några omständigheter som ger stöd för att Staten, efter försäljningen, fått kännedom om myntens innehavare och försummat att återkräva mynten inom lagstadgad tid. Enligt hovrätten kan det inte heller krävas att Staten skulle ha vidtagit undersökningsåtgärder för att få tillbaka mynten. F.E. har således uppsåtligen orsakat Staten sakskada. Denna uppgår till försäljningsbeloppet om totalt 50 800 kr för dessa mynt.

De kvarvarande mynt som hovrätten ännu inte berört är i huvudsak svenska: olika valörer av mark och ören från 1500-talet, fyrkar, dukater och taler från 1600-talet präglade i Sverige och Tyskland samt riksdaler, dukater och kronor från 1700- och 1800-talen. Därutöver finns också ett antal ryska rubel från 1700-talet och 1800-talet, några brittiska pund från 1800-talet och 1900-talet, en ½ amerikansk dollar, ett fåtal franska caroliner och franc från 1800-talet samt två finska mark från 1800-talet. För inga av dessa mynt finns någon utredning i målet om myntens vanlighet. Det finns inte heller några inventarielistor att jämföra med, utan endast Excelark som U.B. gjort i samband med att hon anmält mynten stulna hos polisen. Det är därför svårt att veta hur stora KMK:s samlingar av de aktuella mynttyperna varit, i vilken mån t.ex. serier av mynt har försvunnit eller om det som saknas på något annat sätt sticker ut. Enligt Staten kommer de svenska mynten från Bankmuseets samling av svenska mynt som legat på en viss plats på KMK (i det s.k. närvalvet). Utredningen är dock sammantaget otillräcklig för att det ska vara möjligt att med tillräcklig säkerhet i dessa delar fastställa identiteten mellan de mynt som försvunnit från KMK och de mynt F.E. sålt. Statens talan kan därför inte vinna bifall i de kvarvarande delarna.

Sammanfattning

Hovrätten har bedömt att Staten har styrkt sin talan intill ett sammanlagt belopp om 1 576 000 kr, avseende delar av yrkandena enligt tingsrättens domsbilaga 1, punkterna 1, 2 och 4. Statens yrkanden har ogillats i övrigt. Ränta på beloppet ska enligt lag beräknas från den 13 januari 2019 (se 4 § tredje stycket räntelagen).

Rättegångskostnader

Hovrättens bedömningar innebär att Staten har vunnit bifall med knappt hälften av det yrkade beloppet. Med beaktande av detta och att tyngdpunkten i målet har legat på prövningen av om det varit visat att F.E. på sätt som påståtts sålt just de mynt som försvunnit från KMK bedömer hovrätten att vardera parten ska stå sin rättegångskostnad såväl i Högsta domstolen som i hovrätten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2024-07-17

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Annika Malm, Magnus Ulriksson, referent, och Claes Lewenhaupt.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2020-02-26
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 3964-17

PARTER

Tilltalad

F.E.,

Offentlig försvarare:
Advokat J.Å

Åklagare

Kammaråklagare J.N.
Åklagarmyndigheten
City åklagarkammare i Stockholm
Box 70296
107 22 Stockholm

Målsägande

Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet, 202100-4953
Box 5428
114 84 Stockholm

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Häleri, grovt brott, 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017
2009-02-28 -- 2013-10-29 (6 tillfällen)

Skadestånd

Statens Historiska Museers genom Kungliga Myntkabinettet skadeståndsyrkanden avslås.

Ersättning

1. J.Å. får ersättning av staten med 575 625 kr. Av beloppet avser 452 790 kr arbete, 7 710 kr tidsspillan och 115 125 kr mervärdesskatt.
2. Staten ska stå för kostnaden för försvararen.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307 104 20 Stockholm	Scheelegatan 7	08-561 651 40 E-post: stockholms.tingsratt.avdelning1@dom.se www.stockholmstingsratt.se		måndag - fredag 08:00-16:00

Övrigt

Tingsrättens beslut om kvarstad (2018-12-18) upphävs.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1

DOM
2020-02-26
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 3964-17

Motpart

K.B

Åklagare

Kammaråklagare J.N.
Åklagarmyndigheten
City åklagarkammare i Stockholm
Box 70296
107 22 Stockholm

Målsägande

Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet, 202100-4953
Box 5428
114 84 Stockholm

DOMSLUT

Förverkande och beslag

Statens Historiska Museers genom Kungliga Myntkabinettet yrkande om bättre rätt än K.B. till i beslag tagna vikingatida mynt avslås. Beslaget hävs. (Polismyndigheten Region Stockholm; 2016-0201-BG17.1-7).

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING	5
UTREDNINGEN.....	6
VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT.....	7
Åklagaren.....	7
F.E.....	15
K.B.	22
DOMSKÄL	23
Rättsliga utgångspunkter	23
Ska F.E. dömas för grovt häleri?	27
Har Kungliga Myntkabinettet bättre rätt till de vikingatida mynten?	32
Kungliga Myntkabinettets skadeståndsyrkanden.....	35
K.B. skadeståndsyrkande.....	36
Kvarstad.....	36
Övrigt	36

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Åklagaren har yrkat ansvar för grovt häleri och framställt yrkanden om skadestånd och bättre rätt enligt stämningsansökan, domsbilaga 1–3.

F.E. har förnekat samtliga gärningar och har närmare angett sin inställning till åtalet enligt följande.

Åtalspunkterna 1.1–1.3: Han har sålt mynt på auktionerna men kan inte vitsorda att det rör sig om de mynt som åtalet avser. Mynten har inte frånhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet (Kungliga Myntkabinettet) genom brott och i vart fall har han saknat uppsåt till den omständigheten.

Åtalspunkten 1.4: Han har innehaft och överlåtit myntet till B.A.. Myntet har inte frånhänts Kungliga Myntkabinettet genom brott och i vart fall har han saknat uppsåt till den omständigheten.

Åtalspunkten 1.5: Han har aldrig befattat sig med ett sådant mynt. Han har således varken innehaft, överlåtit eller överlämnat myntet till B.A.. Det är inte visat att myntet har frånhänts Kungliga Myntkabinettet genom brott.

Åtalspunkten 1.6: Han har innehaft och överlåtit mynten till K.B.. Mynten har inte frånhänts Kungliga Myntkabinettet genom brott och i vart fall har han saknat uppsåt till den omständigheten.

F.E. har vidare gjort gällande att samtliga gärningar är preskriberade.

F.E. har bestritt skadeståndsanspråket på samma grunder som anförts i ansvarsfrågan och har inte vitsordat något belopp som skäligt i sig, inte heller sättet att

beräkna ränta. Han har gjort gällande att räntan ska jämkas på grund av den oskäligt långa utredningstiden med analog tillämpning av 8 § räntelagen (1975:635).

Åklagaren har framhållit att utredningen inleddes 2015 och att åtal väcktes 2018 och att skäl för att jämka räntan inte föreligger.

K.B. har bestritt yrkandet om bättre rätt till de vikingatida mynten i åtalspunkten 1.6. Han har förnekat att mynten har funnits hos Kungliga Myntkabinettet. För det fall tingsrätten skulle bifalla yrkandet om bättre rätt har han för egen del yrkat skadestånd av F.E. med 150 000 kr, motsvarande myntens nuvarande värde, vilket är den skada han lider om mynten ska lämnas åter till Kungliga Myntkabinettet.

F.E. har bestritt K.B. skadeståndsyrkande och inte vitsordat något belopp som skäligt i sig.

Åklagaren har yrkat att tingsrätten ska förordna att tidigare meddelad kvarstad på F.E. egendom ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst två månader efter att domen har fått laga kraft, och har justerat kvarstadsbeloppet till 3 787 700 kr.

F.E. har yrkat att beslutet om kvarstad ska hävas och att beslagtagna egendom ska återgå till honom.

UTREDNINGEN

Åklagaren har åberopat en omfattande skriftlig bevisning. F.E. har åberopat viss skriftlig bevisning.

F.E. har hörts över åtalet. K.B. har hörts.

På åklagarens begäran har vittnesförhör hållits med U.B.,
T.S., S.A., D.P., I.W.,
D.C., H.H., H.H., K.J., L.B.,
B.G., S.S., S.E. L., I.H., L.L. och R.S.. Åklagaren har läst upp vad som antecknats
vid polisförhör med I.W., B.A. och B.A..

På F.E. begäran har vittnesförhör hållits med J.E..

VAD PARTERNA SAMMANFATTNINGSVIS HAR ANFÖRT

Åklagaren

Kungliga Myntkabinettet upptäckte att mynt saknas

Kungliga Myntkabinettet har cirka 620 000 föremål, varav 450 000 mynt, av betydande kulturhistoriskt värde i sina samlingar.

Under 2013–2017 genomfördes en omfattande inventering av samlingarna. U.B. och T.S. vid Kungliga Myntkabinettet var ansvariga och har tillhandahållit listor över saknade mynt till polisen, vilket har lett till att polisen upprättat anmälningar. En anmälan gäller svenska mynt och innehåller 214 gods-punkter, av vilket det mesta är mynt. Den andra anmälan gäller utländska mynt och innehåller 1 272 godspunkter. Hos Kungliga Myntkabinettet har det funnits fotografier av vissa mynt, men tyvärr har även fotografier försvunnit i stor utsträckning, vilket har gjort att spårning av mynten har försvårats. Fotografierna har kanske blivit stulna.

Den senaste större inventeringen av samlingarna genomfördes under 1993–1996 i samband med att Kungliga Myntkabinettet flyttade till nya lokaler på Slottsbacken.

Utifrån detta går det att sluta sig till att de flesta mynt har försvunnit någon gång efter 1996 men före 2013 när U.B. och T.S. inventeringar påbörjades.

Misstankarna mot F.E. arbetade på Kungliga Myntkabinettet på ett vikariat mellan 2004–2007. Misstankar mot honom uppstod i maj 2015 när det visade sig att han hade lämnat in ett visst mynt, 2 ½ dollar 1829, till en auktionsfirma.

Förutom de i målet aktuella auktionerna har F.E. även sålt objekt vid andra auktioner. Dessa objekt har relativt låga värden och stämmer inte överens med något som har anmälts saknat från Kungliga Myntkabinettet. Då såldes bl.a. gotländska mynt.

F.E. hade förhållandevis låga inkomster under 2004–2015. En ansevärd del av hans inkomster härrör från myntförsäljningarna. Trots relativt blyga inkomster kunde F.E. under den här perioden köpa stora mängder antika böcker. Polisen har tagit ut kontoutdrag från 2005 och framåt och markerat inköp av böcker på antikvariat och liknande. Det mesta av försäljningslikviden från myntförsäljningarna användes till inköp av böcker. En del av pengarna använde han också till att göra inköp på juvelsalongen på NK.

En stor mängd antika böcker har tagits i beslag hemma hos F.E. den 26 april 2017. Vid husrannsakan hittades bl.a. ett stort antal kvitton och fakturor utställda på F.E., som han uppenbarligen hade sparat. Det rör sig om cirka 180 stycken kvitton från 1980-talet fram till april 2014. Summan av dessa kvitton uppgår till sammanlagt 1,2 miljoner kr under cirka 20 års tid. Det finns även fyra kvitton från en mynthandel, som verkar avse inköp av mynt. Det är inte så många om man jämför med inköp av exempelvis böcker och silverföremål.

F.E. har invänt att han ärvt vissa mynt av sin morfar, som i sin tur ska ha ärvt mynten av sin son, F.E. morbror. Morbrodern gick bort 1968, 26 år gammal. I bouppteckningarna efter morfadern och morbrodern nämns emellertid ingenting om myntsamlingar eller om värdefulla mynt. Bl.a. har F.E. påstått att ett visst mynt, 1 ½ rubel Nicolaus I 1836 (den så kallade familjerubeln), som såldes för 510 000 kr, kommer från arvet efter morfadern och morbrodern.

F.E. handledare vid Stockholms universitet, K.J., ifrågasatte hur F.E. hade fått tag i alla mynt. I ett mejl till K.J. i mars 2016 lämnade F.E. förklaringar till hur han fått tag på vissa av mynten. Han skrev bl.a. att han under perioden 1999–2006/2007 förvärvat mynt och böcker av mynt- och antikhandlaren T.M.. Vidare angav han att familjerubeln kom från arvet efter morfadern och morbrodern. Han uppgav också att han efter inträdet i Timmermansorden valde att avyttra sina numismatiska samlingar och fortsätta med boksamlandet. Uppgifterna har kontrollerats, exempelvis inköp på Kaplans auktioner, Philea auktioner och MISAB samt Tradera. Det har inte gått att hitta några inköp av mynt. Dock har det i viss utsträckning varit möjligt att handla anonymt vid exempelvis Kaplans auktioner.

F.E. har genomgående lämnat felaktiga uppgifter till auktionsfirmorna och till K.B. i samband med försäljningarna. Han har påstått att han har agerat som ombud för andra säljare.

Åtalspunkten 1.1, Aurum Auktioner nr 5

Vid Aurum Auktioner nr 5 sålde F.E. totalt 153 objekt i 93 poster. Det totala försäljningspriset var 1 206 800 kr. 40 av mynten i försäljningslistorna stämmer överens med mynt som anmälts stulna från Kungliga Myntkabinetet. Dessa 40 mynt hade ett totalt försäljnings- eller utropspris om 1 008 800 kr. Övriga mynt

som såldes går inte att härleda till myntkabinettet. En förteckning över de 40 mynten finns i domsbilaga 2.

Bl.a. såldes familjerubeln på denna auktion. Det är ett mycket sällsynt och värdefullt mynt. Familjerubeln har getts ut i fyra typer. Myntet som såldes är ett mynt av typ 3, som getts ut i 150 exemplar. Ett sådant saknas vid Kungliga Myntkabinettet. Typ 4 gjordes i samma myntform som typ 3 och finns i okänt antal exemplar.

F.E. påfördes skattetillägg eftersom han inte redovisade försäljningen.

I ett brev till Skatteverket angav F.E. att han hade tvingats avyttra ett arv från sina morföräldrar, en samling svenska och utländska mynt. Han skrev däremot ingenting om att han hade köpt några mynt.

Åtalspunkten 1.2, Aurum Auktioner nr 6

Vid Aurum Auktioner nr 6 sålde F.E. totalt 255 objekt i 171 poster. Det totala försäljningspriset var 1 750 400 kr. 152 av mynten i försäljningslistorna stämmer överens med mynt som har anmälts stulna från Kungliga Myntkabinettet. Dessa 152 objekt hade ett totalt försäljningspris om 1 248 400 kr. Övriga mynt som såldes går inte att härleda till myntkabinettet. En förteckning över de 152 mynten finns i domsbilaga 3.

Avseende några mynt har det kunnat göras jämförelser mellan fotografier av ett mynt från Kungliga Myntkabinettet och ett fotografi av myntet som sålts. Ett fotografi av myntet 1 dukat Fredrik I 1749 har hittats på Kungliga Myntkabinettet och jämförts med ett fotografi från auktionskatalogen. Nationellt Forensiskt Centrum (NFC) har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar starkt för att myntet på fotografiet från auktionskatalogen är samma mynt som på fotografiet från Kungliga Myntkabinettet (grad +3).

Ett fotografi av myntet 1 dukat Adolf Fredrik 1754 Östra Silverberget har hittats på Kungliga Myntkabinettet och jämförts med ett fotografi från auktionskatalogen. Myntet är extremt sällsynt. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar starkt för att myntet från auktionskatalogen är samma mynt som på fotografiet från Kungliga Myntkabinettet (grad +3).

Ett fotografi av myntet 2 dukater Ferdinand III 1651 har hittats på Kungliga Myntkabinettet och jämförts med ett fotografi från auktionskatalogen. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar starkt för att myntet från auktionskatalogen är samma mynt som på fotografiet från Kungliga Myntkabinettet (grad +3).

Ett fotografi av myntet Tyskland Mainz ärkebiskop Dietrich I Goldgulden 1434–1459 har hittats på Kungliga Myntkabinettet och jämförts med ett fotografi från auktionskatalogen. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar för att myntet från auktionskatalogen är samma mynt som på fotografiet från Kungliga Myntkabinettet (grad +2).

Ett fotografi av myntet 2½ dollar 1829 har hittats på Kungliga Myntkabinettet. I.W. köpte in myntet för företaget Heritages räkning. Myntet såldes sedan vidare på en auktion i USA, varifrån fotografier av myntet har hämtats. Myntet är mycket sällsynt. Fotografierna från Kungliga Myntkabinettet har jämförts med fotografierna från auktionskatalogen i USA. Likheter som hittats finns inte på andra likadana mynt utan skadorna som finns förefaller vara unika. H.H. har markerat likheter mellan fotografierna.

Åtalspunkten 1.3, MISAB auktion nr 9

Vid MISAB auktion nr 9 sålde F.E. totalt fem mynt för sammanlagt 732 500 kr. Tre av mynten i försäljningslistorna, ½ rubel Peter I 1704, 2 rubel

Katarina I 1726 och 2 rubel Elisabet 1756, stämmer överens med mynt som har anmälts stulna från Kungliga Myntkabinettet. Dessa tre objekt hade ett totalt försäljningspris om 447 500 kr.

Åtalspunkten 1.4, Försäljning till/via B.A.

F.E. har sålt myntet 10 rubel Peter III 1762 till eller genom den numera avlidne mynthandlaren B.A. som bodde i Luxemburg. Myntet köptes av B.A. för 353 000 kr och såldes sedan på auktion i Storbritannien i maj 2011. Ett sådant mynt ska ha funnits hos Kungliga Myntkabinettet. Fotografier av ett sådant mynt hittades på F.E. hårddisk i hans tjänsterum på Stockholms universitet. Fotografierna hade raderats men hittades med IT-forensiska verktyg. Fotografierna på hårddisken har jämförts med fotografier från auktionskatalog-en i Storbritannien. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar extremt starkt för att myntet på bilderna från hårddisken är detsamma som myntet på bilderna från auktionsfirman (grad +4). NFC har vidare konstaterat att det rör sig om samma bild som komprimerats i olika grad.

Åtalspunkten 1.5, Försäljning till/via B.A.

F.E. har sålt eller överlämnat myntet 5 rubel Peter III 1762 till B.A.. Myntet såldes av B.A. på auktion i Schweiz i oktober 2014 för 97 500 schweiziska francs, motsvarande 730 000 kr. Ett sådant mynt ska ha funnits hos Kungliga Myntkabinettet. Åklagaren har begärt och fått information från auktionsfirman Sincona i Schweiz. Av svaret framgår bl.a. att B.A. sålde myntet och att F.E. inte är känd av auktionsfirman. Fotografier av ett sådant mynt, tagna med en kamera av en modell som F.E. använde, hittades på F.E. hårddisk i hans tjänsterum på Stockholms universitet. Fotografierna hade raderats men hittades med IT-forensiska verktyg. Av bildernas så kallade EXIF-data kan bl.a. utläsas att de togs med en digitalkamera av märket

Nikon modell E7600 den 21 januari 2012, en modell som F.E. använde. På hårddisken finns även ett fotografi av F.E. tagen med en kamera av samma modell och som enligt EXIF-datan togs 2010. Fotografierna av myntet som fanns på hårddisken har jämförts med fotografier från auktionskatalogen från Sincona. NFC har i sin rapport dragit slutsatsen att resultatet av jämförelsen talar mycket starkt för att myntet på bilderna från hårddisken är detsamma som myntet på bilderna i auktionskatalogen (grad +3).

Åtalspunkten 1.6, Försäljning till K.B.

F.E. har sålt sju vikingatida mynt till K.B. för totalt 65 000 kr strax före jul 2011. Mynten kommer från Kungliga Myntkabinettet. Inför köpet skickade F.E. fotografier av åtta mynt till K.B.. Bilderna visar myntens fram- och baksida och i marginalen syns en linjal. Mynten är numrerade på fotografierna med nummer 3, 16, 42, 50, 54, 59, 60 och 61. Ett av dessa, mynt nummer 42, fick K.B. dock inte köpa eftersom det enligt F.E. tillhörde Kungliga Myntkabinettet. Ett av mynten, nummer 54, ska bara finnas i ett känt exemplar. Övriga mynt är också sällsynta.

Efter köpet mejlade F.E. K.B. och uppgav att myntens ägare, vilket han påstod inte var han själv, ville ha betalt och att F.E. därför fått lägga ut pengar till ägaren. F.E. ville nu ha betalt av K.B. som ombads skriva ”återbetalning lån” vid överföringen och dela upp betalningen i två omgångar. Han beskrev även myntens vikt. De sju sålda mynten togs i beslag från K.B. bankfack den 12 februari 2016. Fotografier av de beslagtagna mynten har jämförts med fotografier som har hittats i F.E. stationära tjänstedator i hans tjänsterum på Stockholms universitet.

I F.E. forskningsmaterial på Kungliga Myntkabinettet finns numrerade påsar. I påsarna finns 25 vikingatida mynt av samma typ kvar. Påsarna är numrerade enligt en serie som stämmer överens med numreringen av mynten som återfanns på fotografierna från F.E. tjänsterum. Det kan inte vara en slump att samtliga sålda mynt har nummer som motsvarar nummer på mynt som saknas hos Kungliga Myntkabinettet.

Vid husrannsakan i F.E. tjänsterum på Stockholms universitet den 8 december 2015 hittades ett dokument med ett fotokollage av 13 mynt. Bilderna är svartvita men ser i övrigt ut som de bilder som skickades till K.B.. Bilderna föreställer andra mynt än de som K.B. fick köpa och är på fotografierna numrerade med nummer 5, 8, 12, 14, 22, 24, 26, 29, 31, 36, 52, 53 och 55. Fotografier av mynt nummer 22, 24, 31, 36 och 42 har jämförts med fotografier av mynten som finns kvar på Kungliga Myntkabinettet. Mynten på bilderna överensstämmer med varandra.

En sammanställning över de vikingatida mynten framgår av domsbilaga 4.

Brotten är grova

Redan med beaktande av försäljningarnas ekonomiska värde är brotten att anse som grova, med undantag för åtalpunkten 1.6. Därutöver är brotten att anse som grova eftersom mynten har ett betydande kulturhistoriskt värde. Systematiken med vilket gärningarna utförts medför också att brotten ska anses som grova.

F.E.

F.E. invändningar mot åtalet

Det är inte bevisat att den aktuella typen av mynt har funnits hos Kungliga Myntkabinettet. Det har varit en sådan oordning på Kungliga Myntkabinettet att det inte går att dra några säkra slutsatser om vad som har funnits i samlingarna. Bilden av bristande kontroll avseende föremålshanteringen delas av Riksrevisionen. Det fåtal inventeringar som har gjorts under årens lopp är bristfälliga. De personer som har genomfört inventeringarna har arbetat utifrån olika arbets- och dokumenteringsmetoder och det går inte att säga något om dessa personers noggrannhet, utbildning och expertis eller kvalitén av deras genomgång. I vissa fall har man inte inventerat de faktiska mynten utan enbart räknat antalet mynt på varje myntbricka. Bevisvärdet av gamla inventarielistor är låg och det går inte att ta för gott att de överensstämmer med verkligheten i varje enskilt fall. Att det har funnits fotografier av mynt kan inte tas till intäkt för att själva myntet funnits hos Kungliga Myntkabinettet.

Det är inte heller bevisat att den aktuella typen av mynt saknas hos Kungliga Myntkabinettet. Inventeringen som påbörjats av U.B. och T.S. pågår alltjämt och det är därför möjligt att mynten kan komma tillrätta. Samlingarna är omfattande. Det finns åtskilliga exempel från förundersökningen på mynt som har avlysts (avanmälts), lådor som hittats, mynt som oförklarligt har flyttats och samlingar som har utlånats. Inventeringarna har dessutom utförts på ett bakvänt sätt, eftersom man utgått från försäljningslistor över mynt och därefter gett U.B. och T.S. i uppdrag att kontrollera om sådana mynt saknas hos Kungliga Myntkabinettet.

Det är inte bevisat att mynten som sålts är identiska med de som påstås saknas. Majoriteten av sålda mynt är så kallade bullionmynt, dvs. mynt som präglats i miljon-

tals exemplar. Kungliga Myntkabinettet har vid 350 separata tillfällen sålt dubb-letter av mynt ur sina samlingar, vilka nu cirkulerar legalt på marknaden. Inte heller övriga mynt är helt unika och det är inte styrkt att mynten är så ovanliga som påstås. Själva tanken med mynt är att de ska vara så många att man vet vad man handlar med. Förfalskningar och kopior förekommer. Det ligger i auktionsfirmornas intresse att beskriva mynten som säljs som unika och i gott skick. I ett fåtal fall har fotografier på mynt från Kungliga Myntkabinettet jämförts med fotografier från auktionstataloger. Särdrag i mynt kan uppstå vid prägling av myntet om stampen har skador. Det betyder att det kan finnas identiska märken på mynten utan att det för den sakens skull är samma mynt. U.B. och T.S. har vid en sådan jämförelse varit övertygade om att det var fråga om samma mynt, vilket senare visat sig vara fel.

Det är inte bevisat att mynten har frånhänts Kungliga Myntkabinettet genom brott. Mynten kan ha förkommit vid någon av Kungliga Myntkabinettets flyttar eller kan vara utlånade till något annat museum. Åklagaren har inte preciserat när och vem som skulle ha stulit mynten. Utan den informationen går det inte att ta ställning till om ett eller flera godtrosförvärv ligger mellan stölden och F.E. försäljning. Inventeringen som genomfördes på 1990-talet var bristfällig. Mynten kan redan vid det tillfället ha varit utbytta eller förkomna. Mynten kan också ha försvunnit efter den åtalade brottstiden. Av samma anledning är det inte styrkt att F.E. har haft uppsåt till att mynten är frånhända Kungliga Myntkabinettet genom brott.

Samtliga eventuella brott som åtalet rör är preskriberade. F.E. har haft samtliga mynt i sin besittning före december 2008 – i de flesta fall långt före denna tidpunkt. Åklagaren har bevisbördan för att eventuella brott inte har preskriberats och det räcker inte att, som åklagaren har gjort, säga att det inte går att veta när mynten försvann från Kungliga Myntkabinettet. Situationen är inte sådan att ett

undantag ska göras från huvudregeln om att preskriptionstiden ska räknas från den första fullbordade hälerihandlingen.

F.E. berättelse

Under 2004–2007 arbetade han som vikarierande antikvarie på Kungliga Myntkabinettet. Arbetsuppgifterna bestod främst i att guida på museet, svara på allmänna förfrågningar och vara behjälplig vid utställningar. Därutöver var han säkerhetsansvarig med fokus på brandskyddsfrågor. Liksom övriga anställda hade han tillgång till valven där mynten förvarades, dock inte efter det att han avslutade sin anställning. Närmast före anställningen vid Kungliga Myntkabinettet hade han påbörjat sina doktorandstudier i numismatik vid Stockholms universitet. Han har haft ett tjänsterum på universitetet.

Han har haft ett intresse för mynt sedan 1980-talet, varit medlem av svenska numismatiska föreningen och samlat på mynt. Det har inte varit hemligt att han samlar på mynt. Han har donerat mynt till Kungliga Myntkabinettet i eget namn. Inriktningen på samlingen har varierat över tid, allt från svenska till utländska och antika till moderna mynt. Primärt har mynten i hans samling införskaffats genom arv och inköp från kollegor, myntsamlare och offentliga auktioner. Mynten har förvarats i hans bostad på olika platser. Samlandet pågick under flera årtionden men trappades ner under 2000-talet. Efter år 2008 har han inte förvärvat några mynt. Han har även samlat på böcker och silverföremål. Hans boksamlande har främst fokuserat på svensk skönlitteratur, svensk historia och numismatik. Samlandet har finansierats genom inkomster från anställningar och stipendier. När han haft låga omkostnader i övrigt har han köpt böcker till sin samling. Ibland har han sparat kvitton. De olika insättningarna på hans konto rör bl.a. gåvor och återbetalningar från hans bror samt medel från hans far, släkt och vänner.

År 1991 dog hans morfar. Då ärvde han och hans bror ett mindre belopp var. I övrigt hade hans föräldrar hand om morfaderns lösöre så länge de levde. Efter hand upptäcktes ett skrin med bl.a. diverse mynt i morfaderns kvarlåtenskap. Det var bl.a. de mynt som han senare sålde på MISAB auktion nr 9 och familjerubeln som såldes på Aurum auktioner nr 5. Han har fått det berättat för sig att mynten kom från hans morbror L. som dog 1968, alltså före morfadern. L. tjänstgjorde inom handelsflottan och besökte bl.a. de forna öststatsländerna. Hans mamma blev förvånad när mynten dök upp. De hade inte anträffats vid bouppteckningen. Eftersom han samlade på mynt fick han mynten i skrinet. Det uppkom ingen diskussion om att dela intäkterna från myntförsäljningarna med hans bror eftersom brodern fick lägenheten efter morfadern.

Anledningen till att han inte sålde alla mynt på en och samma gång var att han ville testa marknaden. Han hade noterat ett ökat intresse för ryska mynt och priserna steg. Mynten har sålts långt över förväntat pris.

Familjerubeln trodde han var en så kallad novodel, en nypräglings av ett äldre mynt, eftersom det var i så fint skick. Förutom familjerubeln som kom från morfaderns skrin har han förvärvat mynten som såldes på Aurum Auktioner nr 5 genom köp och byten. Majoriteten har han förvärvat från myntsamlaren och mynthandlaren T.M., som gick bort 2007. Han har inte hittat några kvitton avseende inköpen från T.M.. Vidare har han förvärvat mynten från B.A. mynthandel, mynthandlaren P.F., A.F. och från privata samlare. Något mynt har han fått i gåva av sin far eller bror, men han minns inte när. Något mynt har han införskaffat på bytesafton. Mynten har förvärvats över tid och han minns i de flesta fall inte exakta tidpunkter. Pengarna han fick in från försäljningarna använde han både för daglig drift och för att fortsätta sitt samlande. Han sa inte till D.P. vid Aurum att det var hans mynt utan att han företrädde andra säljare. Detta var en förhandlingstaktik för att få bättre provision.

När han sålde mynten på Aurum Auktioner nr 6 tror han att vände sig till D.P. igen. Han kan ha använt samma förhandlingstaktik för att få bättre villkor. Samtliga mynt har han köpt eller bytt till sig. Några av mynten har han köpt på PEO mynthandel på Drottninggatan, exempelvis Gustav II Adolf 1627. Han tror att de tre mynten Gustav II Adolf 1632 Augsburg, Erfurt och Mainz också inhandlades där. Övriga talermynt och dukater från Tyskland införskaffades vid olika tidpunkter från olika personer. Det rör sig om inköp från mynthandlare och från T.M..

Något mynt kan komma från en mässas. Dukaten Fredrik I 1749 minns han mycket väl. Den införskaffade han 2006 från T.M. i utbyte mot boken Linnerhielms resor i Sverige från 1700-talet samt cirka 10 000–15 000 kr. Boken hade han köpt tidigare. Han har skrivit fel om detta i mejlet till K.J.. Dukaten Adolf Fredrik 1754 bytte han med T.M. mot Lasse Lucidors Helikons Blomster, men han minns inte när. Myntet 4 dukater 1839 bytte han med T.M. mot ett fint exemplar av Tunbergs tal om japanska mynt från 1779.

Den ryska rubeln Alexander II 1898 köpte han på en myntmessa i Helsingborg för mindre än 5 000 kr. Det amerikanska myntet 2 ½ dollar 1829 bytte han med T.M. 2003 mot boken Skandinaviens fiskar. Han fick även en kråsnål som han fortfarande har kvar. Han frågade T.M. om myntet som sa att det kom från Olle Ahlgård. Övriga mynt tror han kommer från T.M. eller så minns han inte. Något eller några mynt kan komma från arvet efter morfadern, J.H., Tikalen i Göteborg, P.F., B.A. mynthandel, Wallins mynthandel på Grev Turegatan eller någon annan mynthandel.

Samtliga fem mynt som såldes på MISAB auktion nr 9 kommer från arvet efter morfadern. MISAB var då en nyetablerad aktör som kan kände förtroende för. Han hade kontakt med D.C. vid MISAB och angav inte att det var hans egna mynt som en förhandlingstaktik.

Hans relation till B.A. inleddes kring 2004 efter att denne hållit en utställning på Kungliga Myntkabinettet. De började att samarbeta i olika frågor. Han lämnade det ryska myntet 10 rubel Peter III 1762 till B.A., troligen 2011. De upprättade ett skuldebrev. Myntet införskaffades från T.E. omkring 2002 i samband med att han hjälpte T.E. med förteckningen av dennes ryska myntsamling. Han betalade ca 15 000–20 000 kr. B.A. sa att det fanns goda möjligheter att sälja myntet på den internationella marknaden. Det var i samband med att han hade behov av medel för att reglera skatteskulden efter den första Aurumauktionen. Försäljningen drog ut på tiden. Därför fick han en överföring om 353 000 kr i syfte att reglera skatteskulden. B.A. slutredovisade aldrig vidareförsäljningen av myntet. Han har kanske laddat ner en auktionsbild på myntet till sin hårddisk.

Han har inte lämnat det ryska myntet 5 rubel Peter III 1762 till B.A.. Han har aldrig befattat sig med ett sådant mynt. B.A. minns fel om detta, det måste komma från någon annan person. Däremot har han lämnat ett ryskt mynt 5 rubel 1758 till B.A. för att denne skulle hjälpa honom att sälja det. Detta mynt kom från T.M. och var inte ett toppexemplar. Han fick kontanter i pund motsvarande under 30 000 kr för myntet men fick aldrig veta om B.A. sålde det. Han kan ha hjälpt B.A. med att fotografera 1762-myntet och det kan vara förklaringen till att ett fotografi av myntet har funnits på hans hårddisk.

Det är riktigt att han sålde de sju vikingatida mynt som ingår i åtalet till K.B. är kunnig om denna typ av mynt. Mynten var hans egna. Fem av dem hade han förvärvat vid två olika tillfällen från T.M.. Ett mynt (nr 59) hade han köpt från B.A. och ett (nr 50) från P.F. under tidigt 2000-tal. Att myntet med nr 42 kom med i kollaget som skickades till K.B. var ett misstag, det tillhör egentligen Kungliga Myntkabinettet. Han hade fotograferat myntet i ett annat sammanhang för B.M.

räkning med hänsyn till åtsidans motiv. När kollaget sattes samman, omkring 2011, var livet komplicerat eftersom hans son föddes för tidigt med akut kejsarsnitt. Det är han som har numrerat bilderna i kollaget. Det är ett kollage över mynt med förvirrade omskrifter. Han har använt typen av löpnumrering även i andra sammanhang. Det är ett sätt att sortera materialet när man arbetar med det digitalt. Fotografierna av mynten är tagna av honom i nära anslutning till varandra.

Hans forskningsmaterial befann sig rent fysiskt på olika platser, exempelvis hos Kungliga Myntkabinettet, andra myntkabinett och museum och i privata samlingar. Han har sett påsarna på Kungliga Myntkabinettet. Det fanns mynt och i vissa fall fotografier i påsarna. Materialet började sammanställas på 1950-talet av B.M. och hon fotograferade en del av mynten med polaroidkamera. Mynten och påsarna som finns på Kungliga Myntkabinettet tillhör kabinettet. Han hade inte sina egna mynt där. Vid ett tillfälle berättade han för K.B. om var han införskaffat mynten. Mynten överlämnades till K.B. i december 2011 när han reste ned till Lund. Han fick samtidigt besked om det akuta kejsarsnittet. K.B. hämtade honom och skjutsade honom till flygplatsen så att han kunde resa hem igen. I samband med detta måste mynten ha överlämnats. Anledningen till att han skrev till K.B. att han lagt ut medel för mynten för ägarens räkning var att han ville skynda på K.B. att utge ersättning för mynten. Det kändes jobbigt att trycka på en vän om betalning och kändes lättare att formulera sig på det här sättet.

Mejlet till K.J. skrevs under svåra omständigheter. Stämningen var nästan hotfull. Om han inte snarast inkom med svar på frågor skulle han kastas ut från forskningsgruppen. Han var i affekt. Mejlet innehåller därför vissa felaktigheter.

K.B. har i förhör uppgett väsentligen följande. Han är en kännare av mynt och samlar sedan 40 år tillbaka på mynt från svensk medeltid och vikingatid. Han främsta källa för att köpa mynt är internet – E-bay och auktioner – samt därutöver privata kontakter och handlare. Han lärde känna F.E. i slutet av 1990-talet eller början av 2000-talet.

F.E. visade honom ett album som innehöll en dansk medeltida och vikingatidssamling av mynt någon gång i september 2009 i samband med att han besökte numismatiska institutionen vid Stockholms universitet. Däribland fanns de sju mynt som han senare förvärvade från F.E. och mynt nr 42 som senare visade sig tillhöra Kungliga Myntkabinettet. Vid det tillfället var det inte tal om någon affär. Han uttryckte intresse för att köpa mynten men fick inget direkt svar. Hans intryck var att mynten tillhörde en annan privatperson. Han blev överraskad av mynten eftersom de var intressanta för hans samling. Det är ovanliga mynt, han hade inga sådana. Typen av mynt finns dock på marknaden och säljs årligen på internationella auktioner, även om de är ovanliga. Det var blandad kvalitet på mynten. Någon gång under 2010 erbjöd F.E. att sälja mynten till honom. Det var han som valde ut just dessa mynt. Det fanns inga skäl för honom att tro att mynten kom från Kungliga Myntkabinettet. Han tänkte inte särskilt på att F.E. bad honom ange ”återbetalning lån” vid betalningen för mynten. Han betalade för mynten i två omgångar. Han känner till T.M. och det är inte omöjligt att mynten kommer från honom.

K.B. har vidare pläderingsvis framhållit bl.a. följande. Utifrån myntens patina går det inte att dra några slutsatser kring huruvida mynten kommer från en offentlig eller privat samling. Alla vikingatida mynt som finns kommer ursprungligen från jordfynd och patinan är beroende av jordens egenskaper. B.M. var 1900-talets obestridliga forskare på den aktuella typen av mynt. Om mynt nr 54

och 60 hade tillhört Kungliga Myntkabinettet hade de ingått i hennes referensböcker.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

Häleri

Åtalet rör gärningar som påstås ha begåtts under åren 2009–2013. Tingsrätten ska därför tillämpa den lagstiftning som då gällde avseende häleribrottet.

Enligt 9 kap. 6 § första stycket första punkten brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017 döms den som på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande tar befattning med något som är frånhänt annan genom brott, för häleri till fängelse i högst två år (så kallat sakhäleri). Om brottet är grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år enligt bestämmelsens tredje stycke.

För att någon ska kunna dömas för sakhäleri måste domstolen finna styrkt att det förövats ett brott som är dugligt som förbrott till häleri, t.ex. stöld, bedrägeri eller förskingring. Det krävs inte att domstolen fastställer genom vilket konkret brott saken frånhänts annan, utan är tillräckligt att det är utrett att ett brott som innebär ett frånhärande av egendom, föregått hälerigärningen (NJA II 1980 s. 12).

Hälerigärningen består i att ta befattning med något som är frånhänt annan genom brott på ett sätt som är ägnat att försvåra dess återställande. Det krävs inte att ett återställande faktiskt försvåras. (Bäcklund m.fl., Brottsbalken m.m., kommentaren till 9 kap. 6 §, Norstedts Juridik 2019-07-01.) Att ta befattning med något kan exempelvis ske genom att köpa, sälja, byta eller ge bort saken. Likaså omfattas att sälja för annans räkning eller att bjuda ut saken till försäljning. (NJA II 1991 s.

190.) Uppsåtet ska omfatta att saken är fränhänd annan genom brott. Gärningspersonen behöver inte förstå att förbrottet är exempelvis stöld eller förskingring, men han eller hon ska förstå att det är ett brott av sådant slag som fordras för att brottet ska vara dugligt som förbrott. (Bäcklund m.fl., a.a.)

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen har varit av särskilt farlig art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada (se rättsfallet NJA 1990 s. 351).

Preskription

För grovt häleri är preskriptionstiden tio år. Högsta domstolen har i rättsfallet NJA 1984 s. 564 uttalat att preskriptionstiden vid sakhäleri i princip ska räknas från den första handling som utgör ett fullbordat häleri och att senare av gärningsmannen företagna åtgärder, varigenom han tillgodogör sig egendomen eller varigenom egendomens återställande till ägaren försvåras, inte inverkar på preskriptionstiden. Undantag från denna princip kan enligt Högsta domstolen föreligga i sådana situationer där en senare hälerihandling inte kan anses naturligt ligga i linje med den första hälerihandlingen eller i andra särpräglade situationer (se även rättsfallet NJA 1985 s. 796).

Högsta domstolens uttalanden ger ingen närmare ledning för bedömande av när förhållandena ska anses som så särpräglade att ett undantag från huvudprincipen ska göras. Det är emellertid tydligt att ett sådant undantag tar sikte på alldeles speciella situationer som påtagligt avviker från det sätt som en gärningsperson vanligtvis hanterar hälerigods. Den som begår en sakhälerigärning har som regel för avsikt att antingen utnyttja egendomen för egen räkning eller göra ekonomisk vinning genom att göra sig av med godset på något sätt. Om gärningspersonen vill göra ekonomisk vinning söker han som regel vidareförsälja godset eller göra bytesaffärer med det. En vidareförsäljning av stöldgods måste därför i normalfallet anses utgöra en sådan

hälerigärning som naturligt ligger i linje med den första hälerihandlingen. Inte heller kan det anses ligga något särpräglat i en sådan hantering av hälerigodset. (Jfr rättsfallet RH 2010:29.)

Åtalspreskription innebär endast att det inte får dömas till brottspåföljd. Rätten till skadestånd är inte en brottspåföljd och berörs därför inte av åtalspreskription (Bäcklund m.fl., a.a., kommentaren till 35 kap. 1 § brottsbalken). Fordringar på skadestånd på grund av brott preskriberas i första hand efter tio år (2 § preskriptionslagen [1981:30]). Enligt 3 § preskriptionslagen preskriberas en fordran på skadestånd i anledning av brott inte före utgången av tiden för åtalspreskription, om inte frågan om ansvar för brottet har avgjorts dessförinnan. Har så skett, preskriberas fordringen ett år efter den dag dom eller slutligt beslut meddelas, om inte preskriptionstiden går ut senare enligt 2 §. Preskriptionstiden räknas normalt från den dag brottet begås och syftet med regeln i 3 § är att den som har åsamkats skada genom brott ska ha möjlighet att begära skadestånd så länge straffrättslig påföljd kan dömas ut (prop. 1979/80:119 s. 94).

En fordran som uppkommer på grund av en skadegörande handling anses som huvudregel tillkommen vid tidpunkten för denna handling (prop. 1979/80:119 s. 89). Att skadan har inträffat först senare saknar betydelse. Preskriptionsfristen för fordringar som grundas på flera rättsfakta anses vanligen löpa från det första av dessa (det första rättsfaktumets princip). Exempelvis gäller normalt vid villkorade skadeståndsfordringar, där ersättningsskyldighet förutsätter såväl att skada har inträffat som att någon ytterligare och senare förutsättning är uppfylld, att redan det första rättsfaktumet medför att preskriptionsfristen inleds. Fristen kan därför börja löpa utan att borgenären är medveten om sin fordran och utan att fordran kan göras gällande. (Se rättsfallet NJA 2018 s. 793.)

Allmänna utgångspunkter för bevisvärderingen

För fällande dom i brottmål krävs att domstolen finner det ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har gjort sig skyldig till de gärningar som åklagaren har påstått. Det innebär att det är åklagaren som ska bevisa samtliga omständigheter som krävs för att den tilltalade ska dömas till ansvar för brott, inklusive sådana förhållanden som har betydelse för hur ett brott bör rubriceras.

Det råder fri bevisprövning. Enligt en metod som Högsta domstolen har anvisat i rättsfallet NJA 2015 s. 702 ska domstolen vid bevisvärderingen först pröva värdet av de olika bevis som åklagaren har lagt fram var för sig. Därefter ska rätten ta ställning till om det sammanvägda värdet av denna bevisning är tillräckligt för att gärningspåståendet ska anses styrkt. Om beviskravet bedöms vara uppfyllt ska den tilltalades uppgifter och annan bevisning som han eller hon har lagt fram granskas. Om det som läggs den tilltalade till last därigenom motbevisas eller om den tilltalades berättelse tar sådan kraft från åklagarens bevisning att beviskravet inte är uppfyllt ska åtalet ogillas.

Åklagaren har även bevisbördan för att sådana omständigheter föreligger som gör att brottet inte är preskriberat. Det ankommer därför på åklagaren att motbevisa en invändning från F.E. att en första fullbordad hälerihandling under alla förhållanden skett för så lång tid sedan att brottet har preskriberats. En sådan invändning är till sin karaktär svår att motbevisa eftersom den kräver att bevisning förs om att något inte har hänt. När det saknas uppgifter om den första hälerihandlingen kan svårigheterna att motbevisa denna typ av invändning bli påtagliga. Det bör därför krävas att åklagaren, för att uppfylla beviskravet, förebringa så mycket bevisning att invändningen framstår som obefogad. (Jfr rättsfallet NJA 2019 s. 72.)

Kungliga Myntkabinettet har bevisbördan ifråga om startpunkten för preskriptionstiden vad avser skadeståndsfordringarna. Kabinettet har alltså att styrka att det

rättsfaktum genom vilket fordringarna tillkommit har inträffat vid en sådan tidpunkt att preskription inte har inträtt. (Jfr Lindskog, Preskription, 4 u., Wolters Kluwer, 2017 s. 703).

Oskuldspresumtionen

Ett grundläggande element i rätten till en rättvis rättegång är oskuldspresumtionen. I artikel 6.2 i Europakonventionen stadgas att var och en som blivit anklagad för brott ska betraktas som oskyldig till dess hans skuld lagligen fastställts. I rättsfallet NJA 2000 not C 49 uttalade Högsta domstolen att oskuldspresumtionen under vissa omständigheter torde innebära att en domstol inte utan att bryta mot konventionen kan förklara att en person skulle ha befunnits skyldig till brott, om inte preskription inträtt. Bestämmelsen måste dock enligt Högsta domstolen antas ge domstolen ett betydande utrymme att ingå i prövning av en sådan fråga i den mån domstolen anser att den har betydelse för bedömningen av det mål som domstolen har att avgöra.

Ska F.E. dömas för grovt häleri?

Har mynt av de aktuella slagen försvunnit från Kungliga Myntkabinettet?

Tingsrätten inleder med att pröva om mynt av de i åtalet aktuella slagen har försvunnit från Kungliga Myntkabinettet.

Åklagaren har lagt fram en omfattande skriftlig bevisning, mynt för mynt, som avser att styrka att mynten vid något tillfälle funnits hos Kungliga Myntkabinettet. U.B. och T.S. har också hörts om detta. De källor som har använts för att konstatera att ett visst mynt har funnits hos Kungliga Myntkabinettet har utgjorts av anteckningar i böcker från 1700- och 1800-talet och inventarielistor upprättade av personal vid kabinettet samt förteckningar som listorna hänvisar till. I vissa fall har det funnits myntbrickor där mynten har legat. Under

varje mynt har funnits en lapp med uppgifter om myntet. I andra fall har det enbart funnits uppgifter om hur många mynt som har legat på respektive bricka. I några fall har avstämning skett mot fotografier av mynt som har förvarats på kabinettet. Det finns även en lapp som åklagaren hävdar rör den så kallade familjerubeln som vittnet I.H. har skrivit. I förhör har hon berättat att den skrevs i samband med Sankt Petersburgs 300-årsjubileum, alltså 2003, när myntet flyttades från den polska till den ryska delen av samlingarna.

Polisanmälningar angående stöld har gjorts för samtliga slag av mynt som ingår i åtalet.

U.B. har i förhör uppgett bl.a. följande. Det saknas en enhetlig, gemensam databas för mynten. Det har därför tagit tid att systematiskt arbeta sig igenom de olika källorna. De fotografier av mynt som Kungliga Myntkabinettet har motsvarar mynt som kabinettet har haft. I några enstaka fall kan man ha lånat in ett fotografi av ett mynt, men då har man varit mycket noggrann med att skriva att det tillhör en enskild samling, just för att det inte ska kunna ske någon sammanblandning. Hon känner sig säker på att det som har anmälts som saknat inte finns någon annanstans. Hon och T.S. har vänt upp och ner på samlingarna i olika omgångar. Hon är övertygad om att mynten har funnits hos Kungliga Myntkabinettet eftersom hon har dokumentation som visar detta.

T.S. har i förhör uppgett bl.a. följande. Den senaste inventeringen av samlingarna i sin helhet som gjordes var på 1990-talet. Den inventeringen var dock inte så genomgripande som inventeringen som han och U.B. har gjort, där de har gått igenom samlingarna mynt för mynt. När de har gått igenom exempelvis den svenska samlingen har de, vid upptäckt av att något mynt saknas, stämt av mot den systematiska samlingen så att myntet inte av misstag lagts dit. De har gjort det flera gånger och dubbelkollat varandras arbete. Det har varit ett intensivt

arbete. De har bara anmält mynt som de känner sig säkra på saknas, och har de känt sig osäkra på någon anmälan har de avlyst den.

Tingsrätten gör följande bedömning. U.B. och T.S. inventeringsarbete har av allt att döma genomförts mycket noggrant. Det saknas skäl att ifrågasätta deras uppgifter om att de har gått systematiskt till väga vid inventeringarna, att de vid osäkerhet inte anmält ett mynt som saknat och att det inte finns någon annan plats där de anmälda mynten kan ligga. Genom deras uppgifter och den skriftliga bevisningen i form av inventarielistor, polisanmälningar m.m. finner tingsrätten att det får anses klarlagt att mynt av de slag som anges i åtalet saknas i Kungliga Myntkabinettets samlingar.

Har F.E. befattat sig med mynt av samma slag som de mynt som saknas hos Kungliga Myntkabinettet?

Vad gäller åtalspunkterna 1.1–1.4 och 1.6 är det genom F.E. egna uppgifter och den bevisning som åklagaren har presenterat, bl.a. försäljningslistorna från auktionerna, utrett att han har befattat sig med mynt av samma slag som de i åtalet angivna, på tider och platser som anges i gärningsbeskrivningen.

Vad gäller myntet i åtalspunkten 1.5 gör tingsrätten följande bedömning. F.E. har förnekat att han har befattat sig med ett mynt 5 rubel Peter III 1762 men har gjort gällande att han har lämnat ett annat mynt, ett ryskt mynt 5 rubel 1758, till B.A. för hjälp med försäljning av myntet. Åklagaren har läst upp vad B.A. har uppgett i polisförhör. Uppgifter som antecknats i samband med förundersökningen ska generellt sett värderas med försiktighet eftersom de noteringar som görs av polisen av flera skäl kan ha blivit missvisande (se rättsfallet NJA 2015 s. 702). I detta fall har inte försvararen närvarat vid förhören och haft möjlighet att ställa frågor till B.A., vilket ytterligare förtar bevisvärdet av uppgifterna. Vidare kan tingsrätten konstatera att B.A.,

enligt vad som framgår av anteckningarna, i vissa avseenden uttryckt osäkerhet kring det aktuella myntet och dessutom vid olika tillfällen lämnat uppgifter som inte är förenliga med varandra. Sammantaget får de uppgifter han har lämnat i polisförhör anses ha ett mycket lågt bevisvärde.

Polisens tekniska undersökning av fotografierna med tillhörande EXIF-data som anträffades i F.E. hårddisk och NFC:s jämförelse av fotografierna med bilderna i auktionskatalogen talar för att F.E. har hanterat ett mynt 5 rubel Peter III 1762 i vart fall i januari 2012. Mot detta har F.E. invänt att han kan ha lånat ut sin kamera till B.A. eller hjälpt B.A. att fotografera dennes mynt, vilket i sig inte framstår som osannolikt. Vidare har det inte lagts fram någon utredning rörande betalning för myntet, utöver B.A. uppgifter om att betalning troligen ska ha skett kontant, vilket F.E. har förnekat. Vid en sammanvägd bedömning av bevisningen finner tingsrätten att den inte är tillräckligt stark för att det ska anses styrkt att F.E. har befattat sig med ett mynt av aktuellt slag. Detta leder till att åtalet ska ogillas i denna del.

Har åklagaren styrkt att preskription inte har inträtt?

Tingsrätten har konstaterat att F.E. har befattat sig med mynt av samma slag som de mynt som saknas hos Kungliga Myntkabinettet enligt åtalspunkterna 1.1–1.4 och 1.6. Nästa steg i prövningen blir då att avgöra om det är *samma* mynt. Innan tingsrätten går in på den prövningen finns det emellertid, mot bakgrund av vad som anförts om oskuldspresumtionen i tidigare avsnitt, anledning att behandla F.E. preskriptionsinvändning. F.E. delgavs åtalet den 14 december 2018. För att åtalet inte ska ogillas redan på den grunden att påstådda brott är preskriberade ska en första befattning med mynten i åtalet ha skett den 14 december 2008 eller därefter, eller att det är motiverat att göra ett undantag från den av Högsta domstolen fastslagna huvudregeln avseende beräkning av preskriptionstiden.

Som åklagaren har konstaterat i sin plädering finns det ingen utredning om när F.E. först tog befattning med de mynt som han har sålt, utöver hans egna uppgifter om när de förvärvades. Åklagaren har framhållit att F.E. hade tillgång till Kungliga Myntkabinettets samlingar under tiden han var anställd där, dvs. 2004–2007. Åklagaren har vidare gjort gällande att F.E. uppgifter om hur han kom över mynten inte rimligen kan stämma.

Det är inte klarlagt vid vilken tidpunkt de saknade mynten har försvunnit från Kungliga Myntkabinettet. De flesta mynt har senast iakttagits hos Kungliga Myntkabinettet i samband med inventeringarna som gjordes 1993–1996. Beträffande somliga mynt är tillgänglig dokumentation som knyter dem till kabinettet äldre än så. En familjerubel har iakttagits av I.H. när hon flyttade myntet från den polska till den ryska delen av samlingen 2003. U.B. och T.S. inventeringar har genomförts efter det att åtalade gärningar ska ha utförts. Mynten kan således ha försvunnit från kabinettet många år före den 14 december 2008 och någon utredning som talar för att mynten försvunnit efter den tidpunkten har inte lagts fram.

K.B. har uppgett att han har iakttagit vissa vikingatida mynt hos F.E. 2009. Detta säger dock inte något om när dessa mynt har kommit i F.E. besittning. F.E. har uppgett att han har haft de mynt han har sålt i sin besittning före december 2008. Åklagaren har lagt fram en omfattande muntlig och skriftlig bevisning som syftar till att motbevisa F.E. uppgifter om hur han förvärvade mynten. Utredningen ger dock ingen ledning i fråga om när den första befattningen med mynten som såldes har ägt rum. Det finns inte heller i övrigt någon bevisning i målet som motsäger att F.E. haft mynten före den 14 december 2008. Därmed har åklagaren inte motbevisat F.E. preskriptionsinvändning. Tingsrätten finner inte heller att det föreligger sådana särskilda eller särpräglade omständigheter som medför att det ska göras ett undantag från huvudregeln om hur preskriptionstiden ska beräknas (jfr RH 2010:29).

Åtalet ska därför ogillas redan av det skälet att åklagaren inte har visat att eventuella brottsliga gärningar inte har preskriberats. Det saknas då anledning att pröva om mynten som såldes kommer från Kungliga Myntkabinettet.

Det nu sagda medför att åtalet mot F.E. ska ogillas i sin helhet.

Har Kungliga Myntkabinettet bättre rätt till de vikingatida mynten?

Kungliga Myntkabinettet har riktat ett yrkande om bättre rätt mot K.B. avseende de sju vikingatida mynt som ingår i åtalspunkten 1.6 och som tagits i beslag från honom. För att få bifall till sin talan måste Kungliga Myntkabinettet till att börja med visa att mynten olovligen har fränhänts Kungliga Myntkabinettet. Beviskravet som nu ska tillämpas är det civilrättsliga, dvs. att Kungliga Myntkabinettet ska styrka sitt anspråk.

Tingsrätten har redan konstaterat att mynt av samma slag har funnits hos Kungliga Myntkabinettet. Frågan är om det rör sig om *samma* mynt.

F.E. har uppgett bl.a. följande. De fotografier av mynt som han skickade till K.B. föreställer mynten som såldes. Det är F.E. som har tagit fotografierna. Ett fotografi av mynt nr 42 skickades med trots att myntet tillhör Kungliga Myntkabinettet. Det myntet finns hos kabinettet.

Av den skriftliga bevisningen framgår följande.

Hos Kungliga Myntkabinettet, i F.E. forskningsmaterial, finns en samling av numrerade påsar i en nummerserie mellan 1 och 51. Påsarna innehåller vikingatida mynt. Om man placerar ut påsarna i numerisk följd finns det luckor, dvs. icke-existerande påsar och mynt, på nummer som motsvarar numren på mynten som

såldes till K.B. (nr 3, 16, 50, 54, 59, 60 och 61). Det finns inga fotografier av just dessa mynt hos Kungliga Myntkabinettet.

I samtliga fall en påse finns hos Kungliga Myntkabinettet innehåller den också ett mynt. Det finns alltså inga tomma påsar eller mynt utan tillhörande påse. Som försvaret har påpekat finns det även ett flertal ”luckor”, dvs. icke-existerande påsar och mynt, som inte motsvarar nummer på sålda mynt eller andra fotografier som hittats hos F.E.. Så är exempelvis fallet med nr 1, 2, 6, 7, 9, 10 m.fl. i serien. Det finns heller inga påsar med mynt kvar som överstiger nr 51, så i teorin hade nummerserien kunnat fortgå i oändlighet.

Vid husrannsakan på F.E. tjänsterum på Stockholms universitet anträffades ett dokument med ytterligare fotografier av mynt, som inte har sålts till K.B.. Nio av dessa fotografier föreställer mynt med nr 5, 8, 12, 14, 26, 29, 52, 53 och 55. Det finns inga påsar eller mynt med dessa nummer på Kungliga Myntkabinettet, utan här finns det ”luckor” i nummerföljden.

Fyra av myntfotografierna (nr 22, 24, 31 och 36) motsvarar emellertid numrerade mynt och påsar som finns hos Kungliga Myntkabinettet. Beträffande dessa fyra mynt har åklagaren presenterat en ”jämförelse” mellan F.E. myntfotografier och fotografier som tagits av mynten som finns på Kungliga Myntkabinettet. Det framgår inte närmare vem som har gjort denna jämförelse. Tingsrätten kan vid granskning av bilderna konstatera att det för blotta ögat ser ut att röra sig om samma mynt. Samma slutsats har uppenbarligen dragits av den som har gjort jämförelsen eftersom denne angett att ”både mynt och numrering överensstämmer”. Tingsrätten saknar emellertid förutsättningar att på ett tillförlitligt sätt bedöma om det verkligen är fråga om samma mynt utifrån de märken och skavanker som förekommer på mynten i jämförelsedokumentet. I sammanhanget kan nämnas den felkälla som försvaret har framhållit, nämligen att flera mynt kan uppvisa identiska märken som följd av skicket på den stamp som använts vid präglingen.

Eftersom det saknas uppgifter om kompetensen hos den som har upprättat jämförelsedokumentet kan några slutsatser inte dras om hur välgrundat dennes påstående om ”överensstämmelse” är. Bevisvärdet av jämförelsen är därför lågt. Tingsrätten vill här också framhålla att även om det hade varit möjligt att dra några närmare slutsatser om huruvida just dessa myntfotografier överensstämmer med mynten hos Kungliga Myntkabinettet hade det inte sagt så mycket om de mynt som F.E. sålde, eftersom det rör sig om andra mynt.

Att F.E. åtminstone inledningsvis till K.B. uppgett felaktiga uppgifter om vem som var ägare till mynten kan tyda på att han försökte dölja deras ursprung. Denna omständighet är emellertid enbart ett indicium på att mynten kommer från Kungliga Myntkabinettet. Vidare är F.E. invändning om att det kändes obekvämt att tjata på en vän om betalning i vart fall inte så orimlig att den kan lämnas utan avseende.

Åklagaren har lagt fram ett utdrag ur en bok av P. Hauberg och hävdar att det där framgår att mynt nr 54 som såldes av F.E. endast finns i ett känt exemplar. K.B. har ifrågasatt detta och påpekat att myntet borde ha funnits med i B.M. referensverk om det hade tillhört Kungliga Myntkabinettet.

F.E., K.B. och vittnet B.G. har samtliga uppgett att de mynt som såldes är ovanliga, men att de förekommer på marknaden. Både K.B. och B.G., som är kännare av vikingatida och medeltida mynt, har vidare uppgett att antalet ovanliga mynt har ökat på marknaden under senare år tack vare internet.

Utifrån myntens skick går det inte att dra några säkra slutsatser om varifrån de kommer, dvs. om de har funnits i en privat eller offentlig samling. Vittnet L.B. har visserligen framfört motsatt ståndpunkt, men detta får anses motbevisat av vad B.G. har uppgett om den saken.

Tingsrätten bedömer sammanfattningsvis att det finns omständigheter som talar för att mynten kommer från Kungliga Myntkabinettet, och då främst myntens numrering hos kabinettet och att ”luckor” i den samlingen korresponderar mot numreringen på de sålda mynten. Samtidigt är det, som påpekats, ett stort antal mynt och påsar i nummerföljden som saknas hos kabinettet. Numreringen som sådan är inte tillräckligt stark bevisning för att det därigenom ska anses styrkt att de sålda mynten kommer från Kungliga Myntkabinettet. Den övriga bevisningen ger inte stöd åt kabinettets talan med sådan styrka att det påverkar bedömningen på ett avgörande sätt. Kungliga Myntkabinettet har således inte styrkt att de sålda mynten kommer från samlingarna. Yrkandet om bättre rätt ska därför avslås. Beslaget av mynten ska hävas och mynten lämnas ut till K.B..

Kungliga Myntkabinettets skadeståndsyrkanden

Eftersom F.E. frikänns från ansvar avseende åtalpunkten 1.5 med hänsyn till att han inte har befattat sig med mynt av aktuellt slag ska Kungliga Myntkabinettets skadeståndstalan avslås i den delen. Vad gäller åtalpunkten 1.6 har tingsrätten funnit att det inte är visat att de sålda mynten kommer från kabinettet, och redan av det skälet ska kabinettets anspråk i den delen avslås.

I övriga delar har tingsrätten såvitt nu är i fråga ogillat åtalet eftersom det inte är bevisat att eventuella brottsliga gärningar inte har preskriberats. Som framgått ovan leder detta inte automatiskt till att rätten till skadestånd på grund av brott också preskriberas. F.E. har riktat samma invändningar mot de enskilda anspråken som mot åtalet, däribland att preskription inträtt. Som nämnts ovan preskriberas en fordran enligt preskriptionslagen tio år efter tillkomsten om inte preskriptionen avbrutits dessförinnan (2 §). Preskriptionstiden kan förlängas med den tid som gäller för preskription av rätten att väcka åtal enligt 3 §, men bestämmelsen saknar betydelse i detta fall. Enligt förarbetena ska preskriptionstiden räknas från den dag då brottet begicks. Enligt den praxis som utbildats rörande åtalpreskription ska tiden

räknas från den första handling som utgör ett fullbordat häleri. Även om reglerna om preskription i brottsbalken och i preskriptionslagen vilar på delvis olika grunder, framstår det enligt tingsrättens bedömning som rimligt att startpunkten för preskriptionen av skadeståndsanspråken ska löpa från samma tidpunkt som brotten. Ett sådant synsätt ligger också i linje med vad Högsta domstolen har uttalat om att en fordran som uppkommer på grund av en skadegörande handling som huvudregel anses tillkommen vid tidpunkten för denna handling och att preskriptionsfristen löper från den dagen (se rättsfallet NJA 2018 s. 793).

Vad som nu har sagts innebär alltså att preskriptionstiden för Kungliga Myntkabinettets fordringar på skadestånd har börjat löpa vid en första befattning med de saknade mynten som utgör ett fullbordat häleri. Som tingsrätten konstaterat i fråga om åtalspreskriptionen har någon utredning som visar att detta skett den 14 december 2008 eller därefter inte lagts fram. Kungliga Myntkabinettet har därför inte visat att dess eventuella rätt till skadestånd inte är preskriberad. Kabinettets skadeståndstalan ska därför helt avslås.

K.B. skadeståndsyrkande

Eftersom Kungliga Myntkabinettets yrkande om bättre rätt till de sju vikingatida mynten har avslagits saknas skäl att pröva K.B. skadeståndsyrkande.

Kvarstad

Med hänsyn till utgången i målet ska beslutet om kvarstad hävas.

Övrigt

Mot bakgrund av att utredningen varit mycket omfattande och att en tidigare planerad huvudförhandling behövt ställas in bedömer tingsrätten att arvodet som begärts

STOCKHOLMS TINGSRÄTT

DOM
2020-02-26

B 3964-17

Avdelning 1

av försvararen är skäligt. Eftersom F.E. frikänns från ansvar för brott ska kostnaden stanna på staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 5 (TR-01)

Ett överklagande ställs till Svea hovrätt och ska ha kommit in till tingsrätten senast den 18 mars 2020.

Carl Winnberg

I avgörandet har rådmannen Carl Winnberg samt nämndemän deltagit. Rätten är enig.

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Åklagarmråde Stockholm
City åklagarkammare i Stockholm
Kammaråklagare Jens Nilsson

Stämningsansökan

2018-12-12

Sida 1(12)

Handling 570

Ärende AM-185044-13

Handläggare 111-50

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

Inskend av åklagaren vid
huvudförhandling 2020-01-29

Maja Adler

MAJA ADLER
TINGSNOTARIE

Stockholms tingsrätt

B 3964-17

Åklagarbundet

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1
INKOM: 2018-12-12
MÅLNR: B 3964-17
AKTBIL: 10

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1

INKOM: 2020-01-29
MÅLNR: B 3964-17
AKTBIL: 166

Stämningsansökan

Tilltalade

[REDACTED]

Företräds av advokat [REDACTED]

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avd. 1

Ansvarsyrkanden m.m.

Ink 2020-01-29

1.1 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

Akt. B 3964-17
Aktbil. 166

[REDACTED] har tagit befattning med stulna mynt enligt bilaga 1 till denna stämningsansökan, med ett sammanlagt ekonomiskt värde av 1 008 800 kronor. Befattningen bestod i att låta försälja mynten på auktion. Mynten hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände någon gång mellan den 28 februari 2009 och den 1 mars 2009 på Aurum Auktioner nr 5, Skeppsbron 10, Stockholms stad. [REDACTED] åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde mynt med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

[REDACTED] begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.2 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

9 1248400

[REDACTED] har tagit befattning med stulna mynt ~~och polletter~~ enligt bilaga 2 till denna stämningsansökan, med ett sammanlagt ekonomiskt värde av 1 268 400 kronor. Befattningen bestod i att låta försälja mynten ~~och polletter~~ på auktion. Mynten ~~och polletter~~ hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände den 28 februari 2010 på Aurum Auktioner nr 6, Skeppsbron 10, Stockholms stad. [REDACTED] åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

1-129

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde mynt ~~och polletter~~ med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

[REDACTED] begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.3 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

[REDACTED] har tagit befattning med tre stulna ryska mynt, ½ rubel Peter I 1704, 2 rubel Katarina I 1726 och 2 rubel Elisabet 1756, med ett sammanlagt ekonomiskt värde av 447 500 kronor. Befattningen bestod i att låta försälja mynten på auktion. Mynten hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände den 14 september 2013 på MISAB auktion nr 9, Karlavägen 100, Stockholms stad. [REDACTED] åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde mynt med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

[REDACTED] begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.4 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

F. E. har tagit befattning med ett stulet ryskt mynt 10 rubel Peter III 1762 med ett ekonomiskt värde av åtminstone 353 000 kronor. Befattningen bestod i att inneha och överlämna eller överlåta myntet till B. A. . Myntet hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände någon gång mellan den 1 juli 2010 och den 28 februari 2011 i Stockholms stad. F. E. åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde ett mynt med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

F.E. begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.5 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

F.E. har tagit befattning med ett stulet ryskt mynt 5 rubel Peter III 1762 med ett ekonomiskt värde av 97 500 schweiziska franc, motsvarande cirka 730 000 kronor. Befattningen bestod i att inneha och överlämna eller överlåta myntet till B.A.. Myntet hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände någon gång mellan den 1 januari 2013 och den 29 oktober 2013 i Stockholms stad. F.E. åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde ett mynt med ett betydande ekonomiskt och kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

F.E. begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1.6 HÄLERI, GROVT BROTT

0201-K285369-14

F.E. har tagit befattning med sju stulna vikingatida mynt med ett sammanlagt ekonomiskt värde av 65 000 kronor. Befattningen bestod i att inneha och överlåta mynten till K.B.. Mynten hade fränhänts Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet genom brott. Det hände någon gång mellan den 1 december 2011 och den 12 december 2011 i Lunds eller Ängelholms kommun, Skåne län. F.E. åtgärd kunde förväntas göra det svårare för ägaren att få tillbaka stöldgodset.

Brottet bör bedömas som grovt eftersom gärningen gällde mynt med ett betydande kulturhistoriskt värde och eftersom gärningen utgjorde ett led i en serie av likartade brott som utfördes systematiskt.

F.E. begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 9 kap 6 § 1 st 1 p och 3 st brottsbalken i sin lydelse före 1 juli 2017

1 29

Målsägande

Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet (16202100-4953)

Åklagaren för talan

Enskilda anspråk

1. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av Fredrik Elfver med 1 008 800 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 1 mars 2009 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulna mynt.
2. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av F.E. med ~~1 268 400~~ 912 484 400 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 28 februari 2010 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulna mynt ~~och stulen pollett~~.
3. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av F.E. med 447 500 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 14 september 2013 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulna mynt.
4. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av F.E. med 353 000 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 28 februari 2011 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulet mynt.
5. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av F.E. med 730 000 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 29 oktober 2013 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulet mynt.
6. Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar bättre rätt än K.B. till i beslag tagen egendom och att egendomen ska lämnas ut till Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet utan lösen:
2016-0201-BG17.1 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.2 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.3 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.4 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.5 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.6 (Vikingatida mynt)
2016-0201-BG17.7 (Vikingatida mynt).
Grunden för yrkandet är att godset tillhör, och olovligen har tagits från, Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet och att K.B. inte kunde göra ett godtrotsförvärv av egendomen.

Yrkande i andra hand

Statens Historiska Museer genom Kungliga Myntkabinettet yrkar skadestånd av F.E. med 65 000 kronor. På beloppet yrkas ränta enligt 4 § 5 st och 6 § räntelagen (1975:635) från den 12 december 2011 till dess full betalning sker. Beloppet avser ersättning för stulna mynt.

Särskilda yrkanden

Det yrkas att tingsrätten enligt 26 kap 1 § rättegångsbalken förordnar om kvarstad på så mycket av F.E. egendom att ~~807 700~~ kronor kan antas bli täckt vid utmätning

9 3787 700

Det yrkas även att tingsrätten förordnar att kvarstaden ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Grunden för yrkandet är att det skäligen kan befaras att F.E. genom att avvika, undandra egendom, eller på annat sätt undviker att betala det skadestånd som ska erläggas.

Skälen för ett kvarstadsbeslut uppväger det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för F.E. eller för något annat motstående intresse. Mindre ingripande åtgärder finns inte att tillgå som på motsvarande sätt tar tillvara det allmännas intresse.

Obs! Gods som tagits i beslag från F.E. har i dag tagits i förvar enligt 26 kap 3 § rättegångsbalken, varför kvarstadsförhandling måste hållas inom fyra dagar.

Muntlig bevisning

1. Förhör med den tilltalade **F.E.** som förnekar brott (2 timmar).
2. Förhör med vittnet **U.B.** angående de inventeringar som gjorts på Kungliga Myntkabinettet och hennes kännedom om F.E. haft en myntsamling för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar de mynt och den pollett som omfattas av åtalet, att F.E. uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att F.E. aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).
3. Förhör med vittnet **T. S.** angående de inventeringar som gjorts på Kungliga Myntkabinettet och hans kännedom om F.E. haft en myntsamling för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar de mynt och den pollett som omfattas av åtalet, att F.E. uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att F.E. aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).

4. Förhör med vittnet **I.W.** angående noteringar som han gjort angående två av mynten i åtalpunkt 1.1 för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar sådana mynt (15 minuter).
5. Förhör med vittnet **I.H.** angående ett mynt familjerubel 1836 för att bevisa att hon flyttade myntet någon gång efter 1996 till en myntbricka där det inte längre finns (10 minuter).
6. Förhör med vittnet **S.A.** angående hans kännedom om F.E. haft en myntsamling för att bevisa att F.E. aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (15 minuter).
7. Förhör med vittnet **D.P.** angående de mynt och den pollett som F.E. sålde via Aurum Auktioner nr 5 och 6 för att bevisa att F.E. inte angav någon proveniens på föremålen och att F.E. uppgav att han var ombud för en säljare och inte sålde för egen räkning (20 minuter).
8. Förhör med vittnet **I.W.** angående ett mynt 2½ dollar 1829 som såldes på Aurum Auktioner nr 6 för att bevisa att det är samma mynt som sedan såldes på auktion i USA (10 minuter).
9. Förhör med vittnet **D.C.** angående de mynt som F.E. sålde via MISAB auktion nr 9 och den pollett som F.E. sålde vid Aurum Auktioner nr 6 för att bevisa att F.E. inte angav någon proveniens på mynten, att F.E. uppgav att han var ombud för en säljare och inte sålde för egen räkning, att F.E. aldrig nämnt att han haft någon mynt- eller pollettsamling av det här slaget och att den aktuella polletten är mycket ovanlig (20 minuter). Videoförhör är tillräckligt (vittnet bor i Småland).
10. Förhör med vittnet **B.A.** angående de två mynten i åtalpunkt 1.4 och 1.5 och hans kännedom om F.E. haft en myntsamling för att bevisa att A. fick eller köpte dessa mynt av F.E., att F.E. uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att F.E. aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter). Vittnet är bosatt i Luxemburg.
11. Förhör med vittnet **K.B.** angående mynten i åtalpunkt 1.6 för att bevisa att F.E. sålde mynten till B. och att F.E. uppgav att han var ombud för en säljare och inte sålde för egen räkning (45 minuter).

12. Förhör med vittnet **H.H.** angående de mynt som F.E. sålde vid de aktuella auktionerna, mynten i åtalpunkt 1.6, ett mynt 2½ dollar 1829 som såldes på auktion i USA och hans kännedom om F.E. haft en myntsamling för att bevisa att myntet 2½ dollar 1829 är samma mynt som saknas på Kungliga Myntkabinetet, att F.E. uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att F.E. aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).
13. Förhör med vittnet **U.N.** angående de mynt som F.E. sålde vid de aktuella auktionerna och hans kännedom om F.E. haft en myntsamling för att bevisa att F.E. uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att F.E. aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).
14. Förhör med vittnet **B.A.** angående de mynt som F.E. sålde vid de aktuella auktionerna och hans kännedom om F.E. haft en myntsamling för att bevisa att F.E. uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att F.E. aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget. Vittnet har avlidit varför uppläsning av polisförhör återopas (5 minuter).
15. Förhör med vittnet **L.L.** angående de mynt som F.E. sålde vid de aktuella auktionerna och hans kännedom om F.E. haft en myntsamling för att bevisa att F.E. uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att F.E. aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (20 minuter). Videoförhör är tillräckligt (vittnet bor i Skåne).
16. Förhör med vittnet **K.J.** angående de mynt som F.E. sålde vid de aktuella auktionerna, mynten i åtalpunkt 1.6 och hans kännedom om F.E. haft en myntsamling för att bevisa att det inte är rimligt att F.E. skulle kunna ha förvärvat de aktuella mynten på legal väg, att F.E. uppgifter om var han förvärvat mynten ifrån inte rimligen kan stämma och att F.E. aldrig nämnt att han haft någon myntsamling av det här slaget (45 minuter).
17. Förhör med vittnet **.B. (tolkbehov danska)** angående mynten i åtalpunkt 1.6 för att bevisa att mynten är mycket sällsynta och ser ut att ha legat i samling(ar) under mycket lång tid (15 minuter).
18. Förhör med vittnet **B.G.** angående mynten i åtalpunkt 1.6 för att bevisa att mynten är mycket sällsynta (10 minuter).
19. Förhör med vittnet **S.S.** angående hans kännedom om T.M. innehav av mynt för att bevisa att F.E. uppgifter om var han förvärvat en del av mynten ifrån inte kan stämma (15 minuter). Videoförhör är tillräckligt (vittnet bor i Småland).

20. Förhör med vittnet **R.S.** angående hans kännedom om T.M. innehav av mynt för att bevisa att F.E. uppgifter om var han förvärvat en del av mynten ifrån inte rimligen kan stämma (15 minuter).
21. Förhör med vittnet **S.E.L.** angående hennes kännedom om T.E. innehav av mynt för att bevisa att F.E. uppgifter om var han förvärvat en del av mynten ifrån inte rimligen kan stämma (15 minuter).

Övrig bevisning

1. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 35, 38, 68, 82, 90, 93-94, 96, 102, 117-118, 121, 123, 152-155, 292-293, 295-297, 300-301, 303-305, 307, 309-311, 432-433, 435, 449, 463-464, 485, 497-498, 500-504, 506, 508, 585, 587-588, 594, 671-672, 674-676, 678, 1221, 1268 och tilläggsprotokoll 2) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar mynten i åtalpunkt 1.1.
2. Lista över föremål som såldes av F.E. vid Aurum Auktioner nr 5 (förundersökningsprotokoll s. 657-662) för att bevisa att han då sålde föremål som i stor utsträckning saknas vid Kungliga Myntkabinettet i åtalpunkt 1.1.
3. Utdrag ur två artiklar och en myntbok (förundersökningsprotokoll s. 664-667, 686 och 1211) för att bevisa att ett av mynten i åtalpunkt 1.1 är extremt sällsynt och värdefullt.
4. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 26, 29-31, 33-36, 38-40, 54-55, 58, 60-61, 65, 67-70, 72-74, 80-85, 88-89, 95, 106, 108-113, 117-121, 123, 143-145, 152-155, 158-163, 182, 228, 235-236, 242-243, 292-297, 300, 302-310, 329, 341-346, 351-355, 363, 373-376, 395, 405, 407-417, 420-427, 430, 438, 440-442, 449, 452, 458, 463-464, 472, 476, 482, 496-512, 514, 516, 518-520, 524-525, 584, 594, 696, 714, 722, 1145, 1222-1228, 1280-1283 och tilläggsprotokoll 2) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar mynten och polletten i åtalpunkt 1.2.
5. Lista över föremål som såldes av F.E. vid Aurum Auktioner nr 6 (förundersökningsprotokoll s. 688-694) för att bevisa att han då sålde föremål som i stor utsträckning saknas vid Kungliga Myntkabinettet i åtalpunkt 1.2.
6. Utdrag ur myntbok (förundersökningsprotokoll s. 636 och 642) för att bevisa att två av mynten i åtalpunkt 1.2 är extremt sällsynta.
7. Skärmdump från Internet (förundersökningsprotokoll s. 720) för att bevisa att ett av mynten i åtalpunkt 1.2 är mycket sällsynt.

8. Utkvittering av nummerspade (förundersökningsprotokoll s. 1122) för att bevisa att ett av mynten i åtalspunkt 1.2 såldes till ett företag i USA.
9. Bildjämförelser (förundersökningsprotokoll s. 716-719) för att tekniskt bevisa att ett av mynten i åtalspunkt 1.2 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
10. Spårundersökningsprotokoll (förundersökningsprotokoll s. 1067-1070) för att tekniskt bevisa att ett av mynten i åtalspunkt 1.2 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
11. Spårundersökningsprotokoll (förundersökningsprotokoll s. 1075-1079) för att tekniskt bevisa att två av mynten i åtalspunkt 1.2 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
12. Spårundersökningsprotokoll (förundersökningsprotokoll s. 1081-1084) för att tekniskt bevisa att ett av mynten i åtalspunkt 1.2 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
13. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 428, 435, 453, 455, 477, 479, 483, 875, 877 och 879) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar mynten i åtalspunkt 1.3.
14. Lista över föremål som såldes av F.E. vid MISAB auktion nr 9 jämte bilder (förundersökningsprotokoll s. 861, 863-864 och 869-872) för att bevisa att han då sålde föremål som i stor utsträckning saknas vid Kungliga Myntkabinettet i åtalspunkt 1.3.
15. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 447, 458, 470, 482, 738-740 och 742) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar myntet i åtalspunkt 1.4.
16. Anmälan och underlag (förundersökningsprotokoll s. 447, 458, 469, 482, 738-740 och 742) för att bevisa att Kungliga Myntkabinettet saknar myntet i åtalspunkt 1.5.
17. Utdrag ur mejl (förundersökningsprotokoll s. 736) för att bevisa hur man kan se skillnad på mynten i åtalspunkt 1.4 och 1.5.
18. Utdrag ur auktionskatalog (förundersökningsprotokoll s. 748) för att bevisa att myntet i åtalspunkt 1.4 såldes av B.A. i Storbritannien 2011 och att myntet är extremt värdefullt.
19. Bildjämförelser (förundersökningsprotokoll s. 748-749) för att bevisa att F.E. sparat en bild av myntet i åtalspunkt 1.4 på en hårddisk.

20. Utdrag ur auktionskatalog (förundersökningsprotokoll s. 744) för att bevisa att myntet i åtalpunkt 1.5 såldes av B.A. i Schweiz 2014 och att myntet är extremt värdefullt.
21. Rättshjälpsbegäran med svar (förundersökningsprotokoll s. 751-754 och 756-767) för att bevisa att myntet i åtalpunkt 1.5 såldes av B.A. i Schweiz 2014 och att myntet är extremt värdefullt.
22. Bildjämförelser (förundersökningsprotokoll s. 746) för att bevisa att F.E. fotograferat myntet i åtalpunkt 1.5 eller i vart fall sparat en bild av myntet på en hårddisk.
23. Protokoll över datorundersökning (förundersökningsprotokoll s. 1094-1106) för att bevisa att F.E. sparat en bild av myntet i åtalpunkt 1.4 på en hårddisk och att han fotograferat myntet i åtalpunkt 1.5 eller i vart fall sparat en bild av myntet på en hårddisk.
24. Bild som F.E. skickat digitalt, med tillhörande s.k. metadata (förundersökningsprotokoll s. 1111) för att bevisa att F.E. sparat en bild av myntet i åtalpunkt 1.4 på en hårddisk och att han fotograferat myntet i åtalpunkt 1.5 eller i vart fall sparat en bild av myntet på en hårddisk.
25. Sakkunnigutlåtande (förundersökningsprotokoll s. 1112-1119) för att bevisa att F.E. sparat en bild av myntet i åtalpunkt 1.4 på en hårddisk och att han fotograferat myntet i åtalpunkt 1.5 eller i vart fall sparat en bild av myntet på en hårddisk.
26. Beslagsprotokoll (förundersökningsprotokoll s. 1006-1008) för att bevisa att mynten i åtalpunkt 1.6 togs i beslag hos K.B., som köpte dem av F.E. .
27. Bilder och bildjämförelser (förundersökningsprotokoll s. 769-775, 789-793 och 1343-1344) för att bevisa att mynten i åtalpunkt 1.6 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
28. Dokument med bilder av mynt hittat i F.E. tjänsterum på Stockholms universitet (förundersökningsprotokoll s. 778-781) för att bevisa att mynten i åtalpunkt 1.6 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
29. Bilder av mynt och myntpåsar som finns kvar hos Kungliga Myntkabinettet (förundersökningsprotokoll s. 783, 785-787 och 795-819) för att bevisa att mynten i åtalpunkt 1.6 kommer från Kungliga Myntkabinettet.
30. Förteckning (förundersökningsprotokoll s. 821) för att bevisa att mynten i åtalpunkt 1.6 kommer från Kungliga Myntkabinettet..

31. Mejl från F.E. till K.B. angående mynten i åtalspunkt 1.6 (förundersökningsprotokoll s. 1353) för att bevisa att F.E. uppgav att han var ombud för en säljare och inte sålde för egen räkning.
32. Utdrag ur myntbok angående ett av mynten i åtalspunkt 1.6 (förundersökningsprotokoll s. 1365) för att bevisa att myntet är mycket ovanligt.
33. Utlåtande (förundersökningsprotokoll s. 604) för att bevisa att de aktuella mynten och polletten har ett betydande kulturhistoriskt värde.
34. Fotografier av utrymme i Kungliga Myntkabinettet där fotografier av föremål förvaras (förundersökningsprotokoll s. 624-626) för att bevisa att fotografier av flertalet av de aktuella mynten saknas.
35. Listor över föremål som sålts av F.E. vid andra auktioner (förundersökningsprotokoll s. 651-655, 856-857 och 859) för att bevisa att han då i princip endast sålde föremål med relativt låga värden.
36. Ekonomisk översikt (förundersökningsprotokoll s. 880-884 och 900) för att bevisa att F.E. inte hade en ekonomi som förklarar hur han kunnat förvärva mynt i den utsträckning som han sedan sålt.
37. Brev från F.E. till Skatteverket (förundersökningsprotokoll s. 886) för att bevisa att han där påstod att alla mynten som såldes vid Aurum Auktioner nr 5, åtalspunkt 1.1, utgjordes av ett arv.
38. Kontoutdrag och handlingar kring funna kvitton och fakturor (förundersökningsprotokoll s. 889-899 och 901-908) för att bevisa att F.E. sålde de aktuella mynten och polletten för egen räkning och att betalningen han erhöll till stor del gick åt till att köpa böcker.
39. Bouppteckningar efter F.E. morfar och morbror (förundersökningsprotokoll s. 914-920 och 922-923) till styrkande av att F.E. inte ärvde någon värdefull myntsamling efter sin morfar.
40. Pm (förundersökningsprotokoll s. 947-948) för att bevisa att F.E. uppgifter om var han köpt en del av de aktuella mynten inte stämmer.
41. Dokument som hittats i F.E. hårddisk (tilläggsprotokoll 1 s. 3) för att bevisa att han, efter att han kan ha fått kännedom om att polisen hade börjat arbeta med ärendet, upprättade en handling som kan tolkas som ett erkännande. Obs! Handlingen är av känslig natur och det kommer att begäras att den ska föredras bakom stängda dörrar.

Handläggning

Observera att det finns ett kvarstadsyrkande där det finns föremål i förvar, varför kvarstadsförhandling måste hållas inom fyra dagar. Jag har semester nästa vecka, varför det hemställs att kvarstadsförhandling hålls senast den 14 december 2018.

Observera att det finns ett yrkande om bättre rätt som riktar sig mot någon annan än den tilltalade.

Förslag till huvudförhandlingsplan bifogas inom kort.

Följande personalia bör inhämtas: Personutredning.

Behov av teknisk utrustning i rätten: Bildkabel, helst hdmi.

Godspunkt RAR	Land	Inv nr	Regent	Valör	Myntslag	År	Myntort	Aurum	Alternativ	Värde
195 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav Vasa		16 Öre	1559	Stockholm	5:117		7000
194 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav Vasa		½ Mark	1557	Stockholm	5:125		9000
193 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav Vasa		½ Mark	1543	Svartsjö	5:140		5600
196 (K84689-14)	Sverige	30000	Erik XIV		16 Öre	1565		5:154		3600
197 (K84689-14)	Sverige	30000	Karl IX		½ Mark	1607		5:232		2100
172 (K84689-14)	Sverige	30000	Adolf Fredrik	1	Dukat	1766		5:474		27000
127 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	2	Dukater	1843	Stockholm	5:590		27000
145 (K84689-14)	Sverige	30000	Carl XV	1	Dukat	1867		5:684		8400
214 (K84689-14)	Sverige	30000	Karl XV	2	Riksdaler	1871		5:704		7200
184 (K84689-14)	Sverige	30000	Oskar II	20	Kronor	1889		5:750		2400
548	Storbritannien	23840	Victoria	2	Pund	1893	London	5:1032		3200
1057	Italien		Lejon		Florin	1325?		5:1035		3800
988	Ryssland	101233	Peter I	1	Rubel	1720		5:1040		22000
989	Ryssland	101233	Peter I	1	Rubel	1725		5:1041		19000
990	Ryssland	101233	Peter I	½	Rubel	1707		5:1042		46000
1060	Ryssland		Katarina I	1	Rubel	1727		5:1043		29000
1061	Ryssland		Anna	1	Rubel	1733		5:1044		20000
1022	Ryssland	866/1839	Nicolaus I	1½	Rubel	1836	Sankt Petersburg	5:1052		510000
1271	Ryssland	24 089	Nikolaus II		Rubel	1912		5:1058		90000
1270	Ryssland		Nikolaus II		Rubel	1912		5:1059		15500
1272	Ryssland		Nikolaus II		Rubel	1914		5:1061		120000
551 eller 552	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1847	London	5:1080		31000
565, 566 eller 567	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1863	London	5:1080		
565, 566 eller 567	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1863	London	5:1080		
568 eller 569	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1864	London	5:1080		
625 eller 626	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1871	Sydney	5:1080		
574	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1872	London	5:1080		
602	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1872	Melbourne	5:1080	6:776	
604	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1875	Melbourne	5:1080	6:779	
606	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1878	Melbourne	5:1080	6:779	
609	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1885	Melbourne	5:1080	6:781	
633	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1886	Sydney	5:1080	6:778	
634	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1887	Sydney	5:1080	6:781	
635	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1888	Sydney	5:1080		

STOCKHOLMS
Avdelning 1
INKOMST- 2018-12-12
MÅL NR: 6-964-17
AKTBE: 10

TINGSRÄTT

613	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1890	Melbourne	5:1080		
591	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1892	London	5:1080		
593	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1895	London	5:1080		
641	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1898	Sydney	5:1080		
642	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1899	Sydney	5:1080		
643	Storbritannien	24713	Victoria	1	sovereign	1900	Sydney	5:1080		

1008800

Godspunkt RAR	Land	Inv nr	Regent	Valör	Myntslag	År	Myntort	Aurum	Alternativ	Värde
192 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav Vasa		1 Mark	1540	Västerås	6:115		7400
198 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Fyrk	1627	Arboga	6:227		1000
199 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Taler	1632	Augsburg	6:229		9400
200 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Taler	1632	Erfurt	6:231		7200
201 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Dukat	1632	Mainz	6:233		7500
167 eller 202 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Dukat	1632	Nürnberg	6:234		8400
203 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Taler	1632	Nürnberg	6:235		7400
204 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav II Adolf		Taler	1632	Würtzburg	6:236		12000
205 (K84689-14)	Sverige	30000	Christina		Taler	1642	Pommern	6:252		11000
206 (K84689-14)	Sverige	30000	Karl XII		Riksdaler	1707		6:289		25000
70 (K84689-14)	Sverige		Fredrik I		dukat	1749		6:322		65000
72 (K84689-14)	Sverige		Adolf Fredrik		dukat	1754		6:347		185000
207 (K84689-14)	Sverige	30000	Adolf Fredrik		Riksdaler	1753		6:349		3800
87 (K84689-14)	Sverige	RB	Gustav III	1	dukat	1784	Stockholm	6:375		32000
162 eller 209 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav III	1	riksdaler	1780	Stockholm	6:386		1900
208 (K84689-14)	Sverige	30000	Gustav III		2/3 riksdaler	1776		6:393		1700
92 (K84689-14)	Sverige	RB	Gustav IV Adolf	1	dukat	1793	Stockholm	6:408		25000
99 (K84689-14)	Sverige	RB	Gustav IV Adolf	1	dukat	1806	Stockholm	6:410		10000
163 eller 210 (K84689-14)	Sverige	RB	Gustav IV Adolf	1	riksdaler	1805	Stockholm	6:414		3800
121 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	4	dukater	1839	Stockholm	6:437		45000
125 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	2	dukater	1842	Stockholm	6:438		61000
112 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	1	dukat	1827	Stockholm	6:439		14000
128 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	1	dukat	1843	Stockholm	6:440		13000
164 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XIV Johan	1	riksdaler	1826	Stockholm	6:444		21000
132 (K84689-14)	Sverige	RB	Oscar I	1	dukat	1849	Stockholm	6:463		7800
140 (K84689-14)	Sverige	RB	Oscar I	1	dukat	1859	Stockholm	6:464		11000
165 eller 211 (K84689-14)	Sverige	RB	Oscar I	1	riksdaler	1851	Stockholm	6:468		3000
144 (K84689-14)	Sverige		Karl XV		dukat	1864		6:482		10500
147 eller 213 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XV	1	carolin	1868	Stockholm	6:484		3400
166/212 (K84689-14)	Sverige	RB	Karl XV	4	riksdaler rm	1862	Stockholm	6:489		1900
155 (K84689-14)	Sverige	RB	Oscar II	20	kronor	1887	Stockholm	6:511		5000
189, 190 eller 191 (K84689-14)	Tyskland	17 955			Pollett	1634	Förbundshären i Tyskl.	6:793		20000
985	Bohemia		Ferdinand III	2	dukater	1651		6:690		33000
280	Finland	23 840	Alexander III	20	mark	1880		6:695		11500
281	Finland	23 840	Nikolaus	20	mark	1891		6:697		5000
1039	Finland	22 435	Minnesmynt	100	Euro	2002		6:699		1800
313	Frankrike	23 840	III republiken	100	francs	1907	A	6:700		6300

STOCKHOLMS
Arbetsmarknads-
förvaltning
NKO: 2018-12-12
MÄLN: 2019-06-17
AKTID: 17

TINGSRÄTT

318	Frankrike	23 840	III republiken	100	francs	1912	A	6:701		7200
993	Tyskland		Mainz Archbishops		GoldGulden	1434-1459	Mainz	6:713		4800
724	Tyska Riket	23840	–	20	riksmark	1893	Hamburg (J)	6:716		3100
725	Tyska Riket	23840	–	20	riksmark	1894	Hamburg (J)	6:716		
728	Tyska Riket	23840	–	20	riksmark	1899	Hamburg (J)	6:717		3200
730	Tyska Riket	23840	–	20	riksmark	1913	Hamburg (J)	6:717		
733	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1875	Hamburg (J)	6:718		2600
734	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1877	Hamburg (J)	6:718		
735	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1878	Hamburg (J)	6:718		
736	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1879	Hamburg (J)	6:719		2700
737	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1880	Hamburg (J)	6:719		
739	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1890	Hamburg (J)	6:719		
740	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1893	Hamburg (J)	6:720		3700
743	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1901	Hamburg (J)	6:720		
744	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1903	Hamburg (J)	6:720		
746	Tyska Riket	23840	–	10	riksmark	1906	Hamburg (J)	6:720		
774	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1871	Preussen (A-Berlin)	6:721		3200
775	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1872	Preussen (A-Berlin)	6:721		
777	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1874	Preussen (A-Berlin)	6:722		3200
778	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1877	Preussen (A-Berlin)	6:722		
779	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1878	Preussen (A-Berlin)	6:723		4700
781	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1882	Preussen (A-Berlin)	6:723		
782	Tyska Riket	23840	Wilhelm	20	riksmark	1883	Preussen (A-Berlin)	6:723		
835	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1873	Preussen (B-Hannover)	6:724		2700
787	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1874	Preussen (A-Berlin)	6:724		
788	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1875	Preussen (A-Berlin)	6:724		
789	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1877	Preussen (A-Berlin)	6:725		3400
790	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1878	Preussen (A-Berlin)	6:725		
791	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1879	Preussen (A-Berlin)	6:725		
792	Tyska Riket	23840	Wilhelm	10	riksmark	1880	Preussen (A-Berlin)	6:725		
794	Tyska Riket	24 713	Wilhelm	5	riksmark	1878	Preussen (A-Berlin)	6:726		1200
886	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	20	riksmark	1894	Württemberg (F)	6:727		3200
888	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	20	riksmark	1900	Württemberg (F)	6:727		
880	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1878	Württemberg (F)	6:728		3600
881	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1879	Württemberg (F)	6:728		
882	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1880	Württemberg (F)	6:728		
883	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1881	Württemberg (F)	6:729		2400
884	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1888	Württemberg (F)	6:729		

885	Tyska Riket	23840	Karl	10	riksmark	1890	Württemberg (F)	6:730		1200
890	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1893	Württemberg (F)	6:731		1600
891	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1896	Württemberg (F)	6:732		3200
892	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1898	Württemberg (F)	6:732		
893	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1900	Württemberg (F)	6:732		
894	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1901	Württemberg (F)	6:733		3400
895	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1903	Württemberg (F)	6:733		
896	Tyska Riket	23840	Wilhelm II	10	riksmark	1904	Württemberg (F)	6:733		
547	Storbritannien	23840	George IV	1	sovereign	1830	London	6:740		10000
1077	Storbritannien		William IV	1	sovereign	1837	London, Sköld	6:741		12000
557	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1855	London	6:742		2200
549	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1845	London	6:743		5600
550	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1846	London	6:743		
551 eller 552	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1847	London	6:743		
553	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1849	London	6:744		5400
554	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1850	London	6:744		
555	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1852	London	6:744		
1023	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1853	London	6:745		5400
556	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1854	London	6:745		
558	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1856	London	6:745		
559	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1857	London	6:746		5600
560	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1858	London	6:746		
561	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1859	London	6:746		
562	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1860	London	6:747		5400
563	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1861	London	6:747		
564	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1862	London	6:747		
565, 566 eller 567	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1863	London	6:748		5400
568 eller 569	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1864	London	6:748		
570	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1865	London	6:748		
571	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1866	London	6:749		7400
572	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1869	London	6:749		
573	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1870	London	6:749		
576	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1873	London	6:749		
575 eller 1083	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1872	London	6:750		6200
588	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1889	London	6:750		
589	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1890	London	6:750		
590	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1891	London	6:750		
599 eller 600	Storbritannien	24 713	Victoria	½	sovereign	1887	London	6:751		1600

599 eller 600	Storbritannien	24 713	Victoria	½	sovereign	1887	London	6:751		
1086	Storbritannien		Edward VII	5	Pund	1902	London	6:753		11000
1084	Storbritannien		Victoria	2	Pund	1887	London Jubilee	6:754		5200
1054	Italien	7573	Torn		Florin	1252-1422		6:756		9000
1055	Italien	7573	Kors		Florin	1252-1422		6:757		7800
1056	Italien	7573	(Ekollon) Hatt		Florin	1252-1422		6:758		6200
1059	Italien	7573	(?) Snurra		Florin	1252-1422		6:759		8800
1053	Italien				Florin	1252-1422		6:760		9200
1053	Italien				Florin	1252-1422		6:760		
1053	Italien				Florin	1252-1422		6:761		6600
1053	Italien				Florin	1252-1422		6:761		
1058	Italien				Dukat	1423-1457		6:763		3200
1268	Ryssland				Rubel	1896		6:767		9200
986	Ryssland	23263	Alexander II	1	Rubel	1898		6:768		48000
69	USA	ui	S/V foto finns	2,5	dollars	1829		6:771		230000
984	USA			½	dollars	1827		6:772		32000
241	Australien	24 713	–	1	sovereign	1863	Sydney	6:774		4200
244	Australien	24 713	–	1	sovereign	1868	Sydney	6:774		
628	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1877	Sydney	6:775		1600
625 eller 626	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1871	Sydney	6:776		4800
627	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1873	Sydney	6:776		
629	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1878	Sydney	6:777		6400
630	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1879	Sydney	6:777		
607	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1882	Melbourne	6:777	6:780	
631	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1883	Sydney	6:778		6400
608	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1884	Melbourne	6:778		
632	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1884	Sydney	6:778	6:781	
610	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1886	Melbourne	6:781		6400
611	Storbritannien	23 840	Victoria	1	sovereign	1888	Melbourne	6:782		4800
637	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1892	Sidney	6:782		
616	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1893	Melbourne	6:782		
617	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1894	Melbourne	6:783		6200
638	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1894	Sydney	6:783		
618	Storbritannien	24 713	Victoria	1	sovereign	1895	Melbourne	6:783		
640	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1896	Sydney	6:783		
620	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1897	Melbourne	6:784		6200
621	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1898	Melbourne	6:784		
622	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1899	Melbourne	6:784		

623	Storbritannien	23840	Victoria	1	sovereign	1900	Melbourne	6:784		
-----	----------------	-------	----------	---	-----------	------	-----------	-------	--	--

1268400

Nr	Påse – status	Bild	Mynt i påsen	Proveniens i KMK:s samlingar	Myntbestämning
1	ingen påse på KMK				
2	ingen påse på KMK				
3	ingen påse på KMK	bild [redacted] till B			Jfr Knut den Store 7a Lund)
4	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Spira rund hjälm m. diadem, mantel , arm
5	ingen påse på KMK	Bild Husr. E			
6	ingen påse på KMK				
7	ingen påse på KMK				
8	ingen påse på KMK	Bild Husr.E			
9	ingen påse på KMK				
10	ingen påse på KMK				
11	påse på KMK	foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Spira....IB 1a/C1a)(förvirrad C
12	ingen påse på KMK	Bild Husr.E			
13	ingen påse på KMK				
14	ingen påse på KMK	Bild Husr.E			
15	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Ethelred II)(Long Cross - efterp.
16	ingen påse på KMK	bild [redacted] till B			Ethelred II)(Long Cross - efterp.
17	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Ethelred D)Long Cross - efterp.
18	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Ethelred D)Long Cross - efterp.
19	ingen påse på KMK				
20	ingen påse på KMK				
21	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Helige (1080-1086)
22	påse på KMK	Bild Husr.E/foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Helige (1080-1086)
23	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Helige (1080-1086)
24	påse på KMK	Bild Husr. E/ foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	
25	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	
26	ingen påse på KMK	Bild Husr.E			
27	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Ethelred C)(Ethelred Small Cross, jfr Becker 49)(frånsida A
28	påse på KMK	Foto KMK	x	Låda 0	Ethelred C)(Small Cross, Becker H1)(A
29	ingen påse på KMK	Bild Bild Husr.E			
30	ingen påse på KMK				
31	påse på KMK	Bild Husr. E/Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Store (1018-1035)
32	ingen påse på KMK				
33	påse på KMK	Foto KMK	x	SHM syst (ej utlagd på bricka i systematiska samlingen)	Jfr Sven Estridsen (1047-1075)
34	ingen påse på KMK				
35	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den Store (1018-1035)
36	påse på KMK	Bild Husr. E/Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Hardeknut (1035-1042)
37	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Knut den store (1018-1035)
38	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Magnus den gode (1042-1047)
39	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Magnus den gode (1042-1047)
40	ingen påse på KMK				
41	ingen påse på KMK				
42	påse på KMK	bild [redacted] till B/foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	? - Finns ej med i Hbg
44	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Harald Hein (1075-1080)
46	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Harald Hein (1075-1080)
47	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Harald Hein (1075-1080)
49	påse på KMK	Foto KMK	x	"UFO" – provenienslösa mynt - oftast ej förtecknade	Harald Hein (1075-1080)
50	ingen påse på KMK	bild [redacted] till B			? - Finns ej med i Hbg
51	påse på KMK	Foto KMK	x	?	Sven Estridsen (1047-1075)
52	ingen påse på KMK	Bild Husr. E			
53	ingen påse på KMK	Bild Husr. E			
54	ingen påse på KMK	bild [redacted] till B			Knut den Store Hbg 43 Ringstad
55	ingen påse på KMK	Bild Husr. E			
56	ingen påse på KMK				
57	ingen påse på KMK				
58	ingen påse på KMK				
59	ingen påse på KMK	bild [redacted] B			? - Finns ej med i Hbg
60	ingen påse på KMK	bild [redacted] B			? - Finns ej med i Hbg
61	ingen påse på KMK	bils [redacted] B			? - Finns ej med i Hbg

Förklaring	
Sålda mynt till [redacted] (Bilder skickade från [redacted])	
Bild anträffad vid husrannsakan på [redacted] tjänsterum.	
Påse och mynt finns på KMK	
"Foto KMK" innebär fotografi på mynt som finns på KMK se bildkarta i ärendet.	

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress, e-postadress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se